

ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF TER HOOGTE VAN HET SINT- VINCENTIUSZIEKENHUIS AAN DE SCHUTTERIJSTRAAT TE DEINZE (PROV. OOST- VLAANDEREN)

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

ABO Archeologische Rapporten 1376

Rapport opgemaakt door:

Kontichsesteenweg 38

B-2630 Aartselaar

Oktober 2020

Dossiernr. intern: 29253

AOE: 2020J106

COLOFON

Titel

Archeologische evaluatie van het bodemarchief ter hoogte van het Sint-Vincentiusziekenhuis aan de Schutterijstraat te Deinze (prov. Oost-Vlaanderen)

Auteur

Anna De Rijck

Projectnummer

- Intern: 29253
- Agentschap Onroerend Erfgoed: 2020J106

Plaats en datum

Aartselaar, oktober 2020

Reeks en nummer

ABO archeologische rapporten 1376

ISSN 2406-3940

Alle beeldmateriaal werd aangeleverd door ABO nv tenzij anders aangegeven.

RAPPORTFICHE

Versies		
Versie	Datum	Status
V1	22/10/2020	Externe draft
V2	26/10/2020	Definitieve versie

Projectteam	
Functie	Naam
Projectleider	Anna De Rijck
Business Unit Manager	Toon Moeskops
Kwaliteitscontrole	Anouk Van der Kelen
General Director	Patrick Hambach

INHOUD

1.1	Thesaurus.....	7
1.2	Administratieve gegevens.....	7
1.3	Doel van het onderzoek.....	7
1.4	Aanleiding van het onderzoek	8
1.5	Afbakening onderzoeksgebied	8
1.6	Onderzoeksstrategie.....	8
2	Aard van de bedreiging	11
2.1	Huidige situatie	11
2.2	Toekomstige situatie.....	14
3	Assessmentrapport: landschappelijke analyse.....	19
3.1	Topografische situering	19
3.1.1	Topografie.....	19
3.1.2	Hoogteverloop.....	20
3.2	Bodemkundige en geologische situering.....	23
3.2.1	Bodemkaart	23
3.2.2	Quartaargeologische kaart	24
3.2.3	Tertiairgeologische kaart	26
3.2.4	Bodemerosiekaart	27
3.2.5	Bodembedekkingskaart	28
4	Assessmentrapport: archeologische voorkennis.....	29
4.1	Historische en archeologische achtergrond	30
4.1.1	Historiek Deinze.....	30
4.1.2	Historiek Sint-Vincentiusziekenhuis	32
4.2	Inventaris Onroerend erfgoed	32
4.3	Centrale Archeologische Inventaris (CAI)	34
4.4	Reeds bekrachtigde (archeologie)nota's	38
4.5	Cartografische bronnen	40
4.5.1	Kaart van Blaeu (1652)	40
4.5.2	Fricxkaart (1712).....	41
4.5.3	Ferrariskaart (1771- 1778).....	42
4.5.4	Atlas der Buurtwegen (1841).....	43
4.5.5	Vandermaelenkaart (1846-1854)	44
4.5.6	Poppkaart (1842- 1879).....	45
4.5.7	Topografische kaarten van België uit 1939 en 1981	46
4.6	Recente landschapsveranderingen.....	47
5	Besluit	49
5.1	Landschappelijke en archeologische gegevens	49
5.2	Inschatting potentieel tot kennisvermeerdering.....	50
6	Samenvatting.....	51
7	Kwaliteitscontrole en ondertekening.....	52
8	Bibliografie.....	53
8.1	Literaire bronnen.....	53
8.2	Websites	53

LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1: GRB met weergave van het onderzoeksgebied	9
Figuur 2: Luchtfoto (middenschalige winteropname, 2019) met weergave van het onderzoeksgebied	10
Figuur 3: Zicht op voorgevel Sint-Vincentiusziekenhuis, gezien vanuit de Schutterijstraat (Google Maps 2020).....	11
Figuur 4: Inplantingsplan toekomstige situatie (blauwe ovaal) met de huidige situatie in het grijs (Initiatiefnemer 2020)	12
Figuur 5: Plan bestaande toestand met funderingen huidige containerzone in het rood (Initiatiefnemer 2020)	13
Figuur 6: Plan nieuwe toestand gelijkvloers (Initiatiefnemer 2020)	16
Figuur 7: Funderingen nieuwe zone met containers inclusief riolering en bijhorende infrastructuur (Initiatiefnemer 2020)	17
Figuur 8: Inrichting nieuwe verharde zone ten noordwesten van containers (Initiatiefnemer 2020) .	18
Figuur 9: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied	19
Figuur 10: Onderzoeksgebied op Digitaal Hoogte Model	20
Figuur 11: Onderzoeksgebied op detail van Digitaal Hoogte Model inclusief locatie van beide hoogteprofielen.....	21
Figuur 12: Hoogteprofielen W-O (zwarte pijl) en NO-ZW (blauwe pijl) (Geopunt 2020).....	21
Figuur 13: Skyviewkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	22
Figuur 14: Bodemkaart met weergave van het onderzoeksgebied en groene stip ter hoogte van reeds uitgevoerde boring	23
Figuur 15: Quartairgeologische kaart met weergave van het onderzoeksgebied	24
Figuur 16: Quartaire sequentie ter hoogte van het onderzoeksgebied (Geopunt 2020)	25
Figuur 17: Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	26
Figuur 18: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	27
Figuur 19: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	28
Figuur 20: Onderzoeksgebied op topografische kaart uit 1873 met in het donkerblauw de grenzen van de stad	30
Figuur 21: Erfgoedwaarden uit de Inventaris Onroerend Erfgoed in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied met de archeologische zone waarbinnen het plangebied is gelegen in het blauw gearceerd.....	33
Figuur 22: Weergave van CAI waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied	35
Figuur 23: GRB met weergave van de reeds bekrachtigde (archeologie)nota's in de buurt	39
Figuur 24: Kaart van J. Blaeu van de stad Deinze midden 17 ^e eeuw met in het rood de indicatieve aanduiding van het plangebied (en bovenaan het noorden aangegeven)	40
Figuur 25: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied	41
Figuur 26: Ferarriskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied	42
Figuur 27: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	43
Figuur 28: Vandermaelenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied.....	44
Figuur 29: Poppkaart (1842- 1879) met weergave van het onderzoeksgebied.....	45
Figuur 30: Topografische kaart van België uit 1939 met aanduiding van het onderzoeksgebied	46
Figuur 31: Topografische kaart van België uit 1981 met aanduiding van het onderzoeksgebied	46
Figuur 32: Orthofotomozaïek (kleinschalige zomeropname uit 1971) met weergave van het onderzoeksgebied en aanduiding van reeds in de jaren '70 voorkomende vleugel in de groene ovaal	47

Figuur 33: Orthofotomozaïek (kleinschalige zomeropname uit 1979-1990) met weergave van het onderzoeksgebied	48
Figuur 34: Orthofotomozaïek uit 2000-2003 (middenschalige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied	48

LIJST VAN TABELLEN

Tabel 1: Overzicht van de toekomstige bodemingrepen	15
Tabel 2: Geraadpleegde bronnen (Cartesius; Geopunt, Inventaris Onroerend Erfgoed 2019).	29
Tabel 3: CAI meldingen rondom het onderzoeksgebied (CAI Onroerend Erfgoed 2019)	38

DEEL 1 VERSLAG VAN RESULTATEN

1 INLEIDING

1.1 THESAURUS

Bureauonderzoek, Deinze, ziekenhuis, containers, verstoring

1.2 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode: 29253	Onroerend Erfgoed: 2020J106
ISSN-nummer	2406-3940
Erkend Archeoloog	ABO nv
Erkenningsnummer	OE/ERK/Archeoloog/2017/00167
Naam + adres onderzoeksgebied	Sint-Vincentiusziekenhuis
- Straat + nr.:	Schutterijstraat 34
- Postcode:	9800
- Fusiegemeente:	Deinze
- Land:	België
Lambertcoördinaten (1972 EPSG: 31370)	Xmin: 90850.52 Ymin: 186482.33 Xmax: 91032.34 Ymax: 186679.24
Kadaster	
- Gemeente:	Deinze
- Afdeling:	1
- Sectie:	B
- Percelen:	124/B3, 82/X
Onderzoekstermijn	Oktober 2020

1.3 DOEL VAN HET ONDERZOEK

Het doel van de archeologienota is nagaan in welke mate het archeologisch bodemarchief bedreigd wordt door een nakende ingreep in de bodem. Het onderzoek heeft drie objectieven:

1. Er wordt op basis van de beschikbare informatie nagegaan of er archeologische resten te verwachten zijn op het terrein.
2. Er wordt nagegaan hoe goed deze archeologische resten bewaard zijn gebleven en in hoeverre deze bedreigd zijn door de geplande bouwwerken.
3. Er wordt nagegaan wat het potentieel tot kennisvermeerdering is.

De gegevens voor deze analyse worden gehaald uit bestaande en ontsloten landschappelijke, bouwkundige en archeologische inventarissen en kaarten in combinatie met de plannen geleverd door de initiatiefnemer. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal een advies worden geformuleerd voor eventueel archeologisch vervolgonderzoek, *in situ* bewaring of vrijgave van het terrein.

1.4 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand in opdracht van de initiatiefnemer voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de geplande werken ter hoogte van het Sint-Vincentiusziekenhuis te Deinze (prov. Oost-Vlaanderen) in het kader van de het verwijderen en heraanleggen van een aantal structuren. Deze werkzaamheden houden het volgende in:

- Verwijderen containers en verwijderen groenzone
- Heraanleg containers en heraanleg verharding
- Herindeling bestaand volume

De geplande bouwwerken en de bijhorende graafwerken worden beschouwd als een ingreep in de bodem. Het onderzoeksgebied bevindt zich in woongebied. Het onderzoeksgebied is binnen een vastgestelde **archeologische zone** gelegen. Het perceel is groter dan 300m² (ca.19.000m²). Daarnaast overstijgt de bodemingreep de wettelijke 100 m² (ca 600m²).

Om deze redenen moet er in het kader van het Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het bureauonderzoek moet uitwijzen of een onderzoek met ingreep in de bodem mogelijk en wenselijk is voor het onderzoeksgebied.

1.5 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

Het onderzoeksgebied situeert zich te Schutterijstraat 34 te Deinze en omvat de percelen afdeling 1, sectie B, perceel 124/B3 en 82/X waarop het ziekenhuis van Sint-Vincentius is gelegen. .

Het ziekenhuis bevindt zich in Deinze tussen de Schutterijstraat ten oosten, de Meulenstraat ten noordwesten, de Peter Benoitlaan ten noordoosten en de Ramstraat ten zuiden. Verder grenst het plangebied in het westen nog aan de achtertuinen van de huizen gelegen aan de Markt.

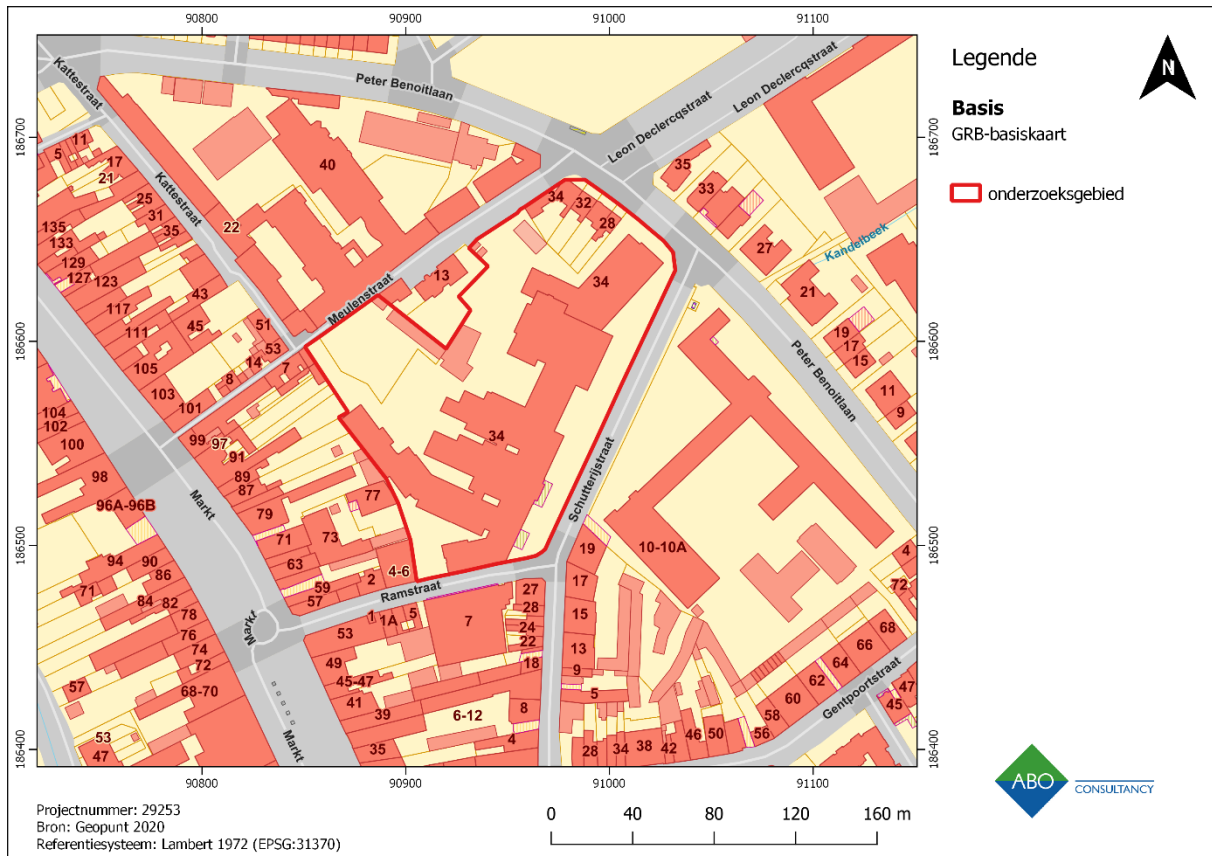
1.6 ONDERZOEKSSTRATEGIE

De volgende twee stappen worden ondernomen om een archeologisch verwachtingsprofiel op te stellen:

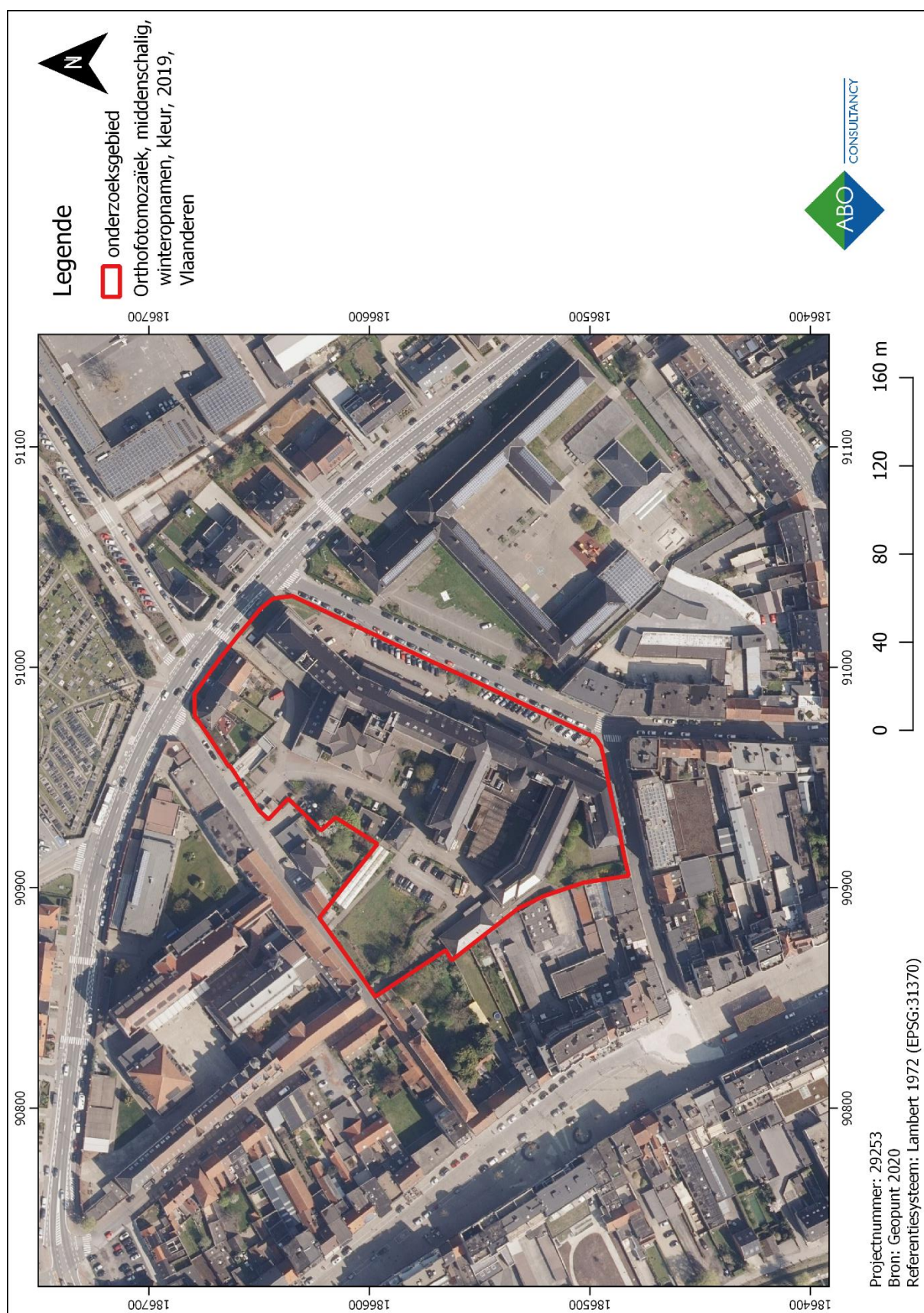
- 1) Een analyse van de bestaande en ontsloten landschappelijke gegevens plaatst het studiegebied in een breder landschappelijk kader (hfst. 3). Hiertoe werd zowel kaartmateriaal als literaire bronnen geconsulteerd.

- 2) Een analyse van de bestaande en ontsloten historische en archeologische gegevens geven inzicht in het archeologisch potentieel van het studiegebied (hfst 4). Hierbij werden voornamelijk inventarissen onroerend erfgoed en historische kaarten geraadpleegd.

Het archeologisch verwachtingsprofiel wordt vervolgens geconfronteerd met de aard van de geplande werken teneinde de impact van deze werken te bepalen en een advies te formuleren.

Figuur 1: GRB met weergave van het onderzoeksgebied

Figuur 2: Luchtfoto (middenschallige winteropname, 2019) met weergave van het onderzoeksgebied

2 AARD VAN DE BEDREIGING

2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van de percelen (124/B3 en 82/X) gelegen in de Schutterijstraat 34 te Deinze waarop het Sint-Vincentius ziekenhuis is gelegen. Het terrein is onderverdeeld in 8 zones en deze archeologienota zal slechts handelen over zones 3 en 4 (Figuur 4).

Het terrein is in de loop der tijd erg onderhevig geraakt aan antropogene ingrepen en is voor het grootste deel volgebouwd en verhard. Enkel in de noordwestelijke hoek, ter hoogte van de achtertuinen van de P. Benoitlaan in het oosten en langs de Ramstraat in het westen bevinden zich nog onverharde, groene zones.

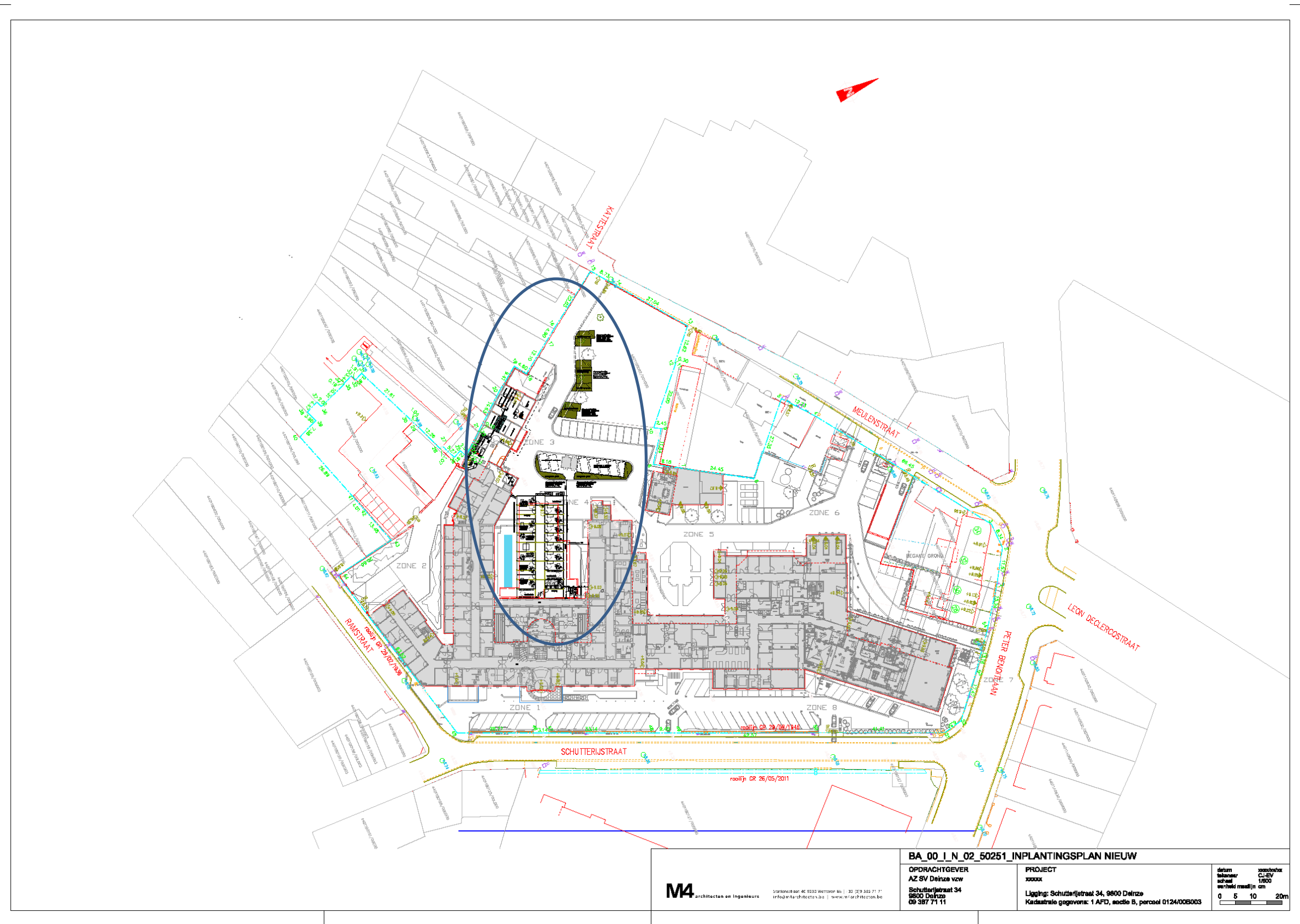
In de U-vormige uitsparing tussen beide vleugels ter hoogte van zone 4 komt vandaag de dag ten noordwesten van de ziekenhuiskapel een reeks containers met rondom rond verharding voor. De funderingszolen waarop de palen van de containers staan worden weergegeven in het rood op Figuur 5. De huidige containers zijn gefundeerd op 42 funderingszolen die tot ca 1m –MV diep gaan. Als gevolg van de aanleg van verharding en het plaatsen van de huidige containers met een onvermijdelijke compactie als gevolg is de ondergrond tot minstens een halve meter geroerd.

Ten noordwesten hiervan bevindt zich een onregelmatig perk waarop verharding met containers voorkomt alsook een groene strook. Nog iets verder naar het noordwesten komen drie kleinere groenzones voor die eveneens een andere invulling zullen krijgen naar de toekomst toe. Ten zuidwesten van deze groene en verharde zones bevindt zich een deel van een bestaande vleugel waarvoor naar de toekomst toe een andere indeling zal worden voorzien. Halverwege de huidige containerzone loopt van noord naar zuid een hoogspanningskabel.

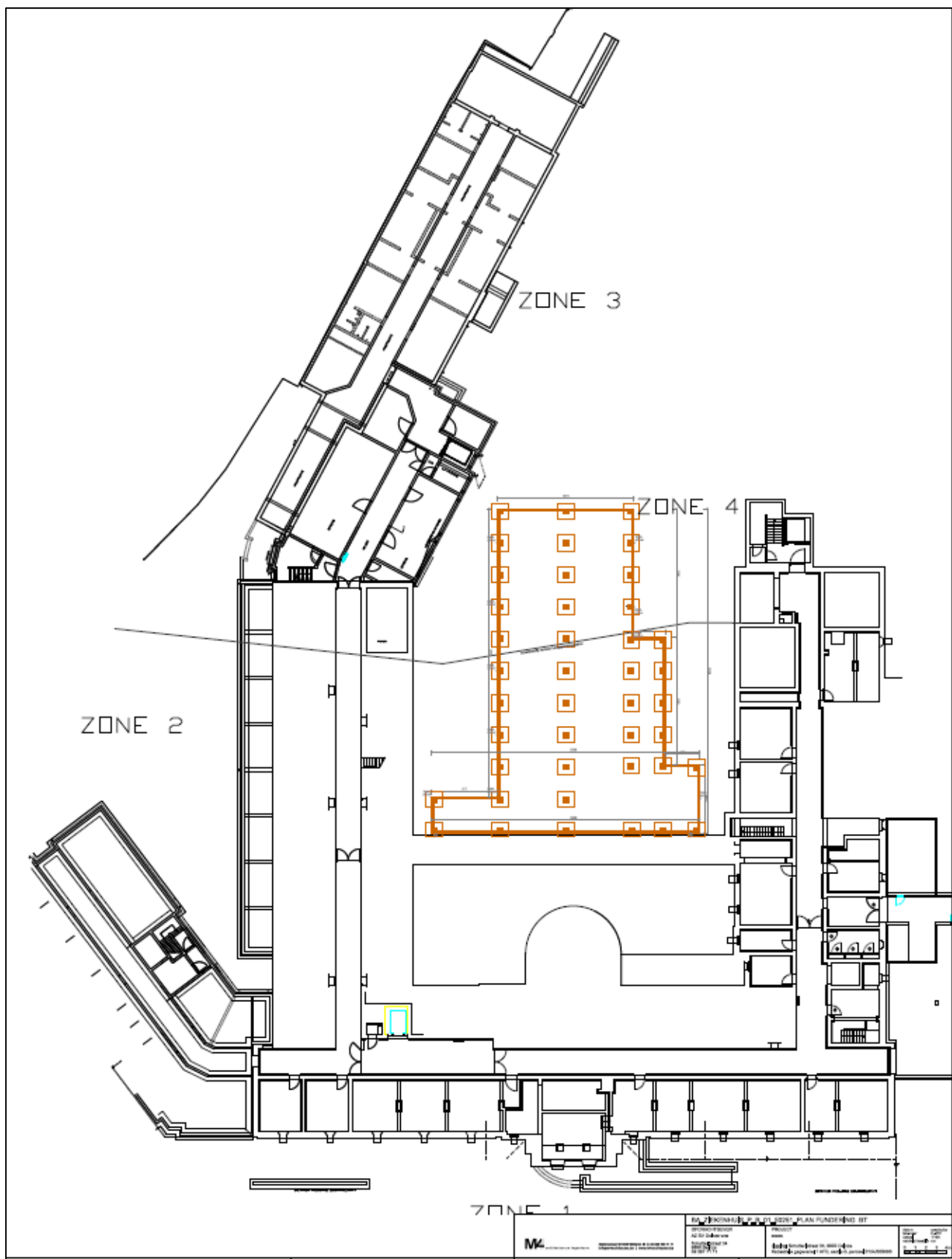
Er bevindt zich geen (historische) bebouwing ter hoogte van de toekomstige bodemingrepen.

Figuur 3: Zicht op voorgevel Sint-Vincentiusziekenhuis, gezien vanuit de Schutterijstraat (Google Maps 2020)

Figuur 4: Inplantingsplan toekomstige situatie (blauwe ovaal) met de huidige situatie in het grijs (Initiatiefnemer 2020)

Figuur 5: Plan bestaande toestand met funderingen huidige containerzone in het rood (Initiatiefnemer 2020)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

Zoals reeds aangegeven is het onderzoeksgebied in zones opgedeeld en zullen de toekomstige ingrepen onderwerp van deze nota enkel in zone 3 en 4 plaatsvinden (Figuur 6). Hieronder wordt een overzicht in tabelvorm weergegeven. Er wordt van iedere bodemingreep ook weergegeven hoeveel deze qua oppervlakte percentueel ten opzichte van het volledige plangebied inneemt.

Vooreerst zullen er ter hoogte van waar zich nu containers bevinden (zone 4) na verwijderen van de huidige nieuwe **containers** worden voorzien. Deze zone is ca 500m² groot. Hierin zullen onder andere consultatie- en wachtruimtes worden voorzien. De huidige containers zijn gefundeerd op 42 funderingszolen die tot ca 1m –MV diep gaan en reeds 94m² verstoren, de nieuwe op 51 funderingszolen die eveneens telkens ca 1m –MV diep gaan en in totaal 77m² zullen verstoren (Figuur 7). Er is geen overlap tussen beide funderingsconstructies.

Pal ten noorden van deze zone wordt een **septische put** voorzien met een diameter van 223cm en een totale diepte van ca 2,5m –MV. Hier vandaan loopt een DWA-leiding. Voorts zullen langs en binnen de contouren van deze zone ook RWA-leidingen worden voorzien. De **regenwater- en vuilwaterafvoer**¹ verlopen grotendeels bovengronds en zullen bijgevolg niet in onderstaand schema worden opgenomen. Ten zuidwesten wordt een rechthoekig **infiltratiebekken** van ca 54m² (17 x 2,5 0,3m) (l x br x d) aangelegd. Vandaag de dag bevindt zich hier reeds verharding. Langs het bekken loopt eveneens een RWA-leiding die hierin uitmondt. Alle riolering zal worden aangesloten op de oorspronkelijke riolering die al was aangelegd voor de te verwijderen containers (Figuur 7).

Voorts zal de zone ten noordwesten van de containers (Figuur 8) waar nu een deel als groenzone in gebruik is, voornamelijk dienen als enerzijds **bijkomende ruimte voor containers** (de twee er reeds voorkomende worden verwijderd maar er worden er iets meer oostwaarts vijf nieuwe opgesteld) en anderzijds **parkeergelegenheid** op waterdoorlatende verharding waarvoor verschillende groene perkjes zullen worden verwijderd.

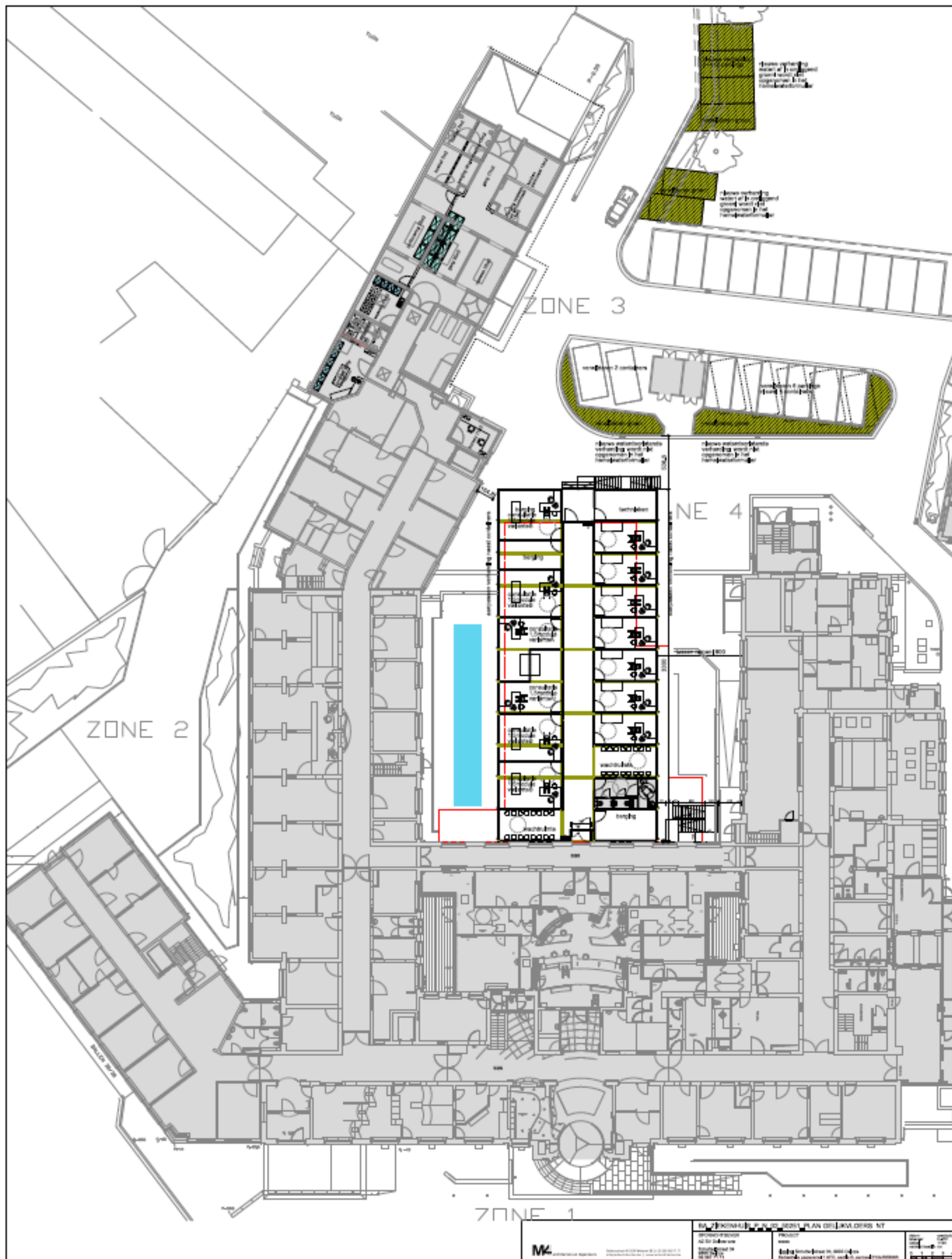
Tenslotte zal de vleugel in het zuidwesten (Figuur 6) behouden blijven maar zal de interne onderverdeling op een andere manier voorzien worden. Hier komt evenwel geen bodemingreep aan te pas.

Samenvattend kan gesteld worden dat de bodemingrepen door de band genomen beperkt zijn, zowel in oppervlakte als in verstoringdiepte. Dit laatste met uitzondering van de uitgraving vereist voor het plaatsen van een septische put, maar deze is beperkt in oppervlakte. De bodemingrepen zullen (op de funderingszolen ter hoogte van de containerzone en de septische put na) in reeds geroerde grond plaatsvinden. De bijkomende verstoring als gevolg van de funderingen ter hoogte van de containerzone zijn telkens zeer lokaal en heel erg beperkt in oppervlakte (ca 77m²) en hetzelfde geldt voor het plaatsen van een septische put (ca 3,7m²). Daarenboven is ter hoogte van beiden de bovenste halve meter reeds geroerd als gevolg van de aanleg van verharding en het plaatsen van de huidige containers met een onvermijdelijke compactie als gevolg.

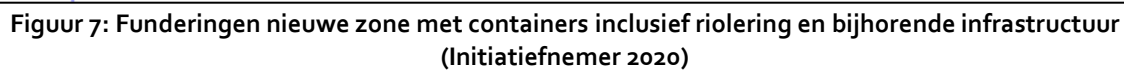
¹ Enkel waar deze aansluit op de septische put verloopt deze over een beperkte afstand ondergronds

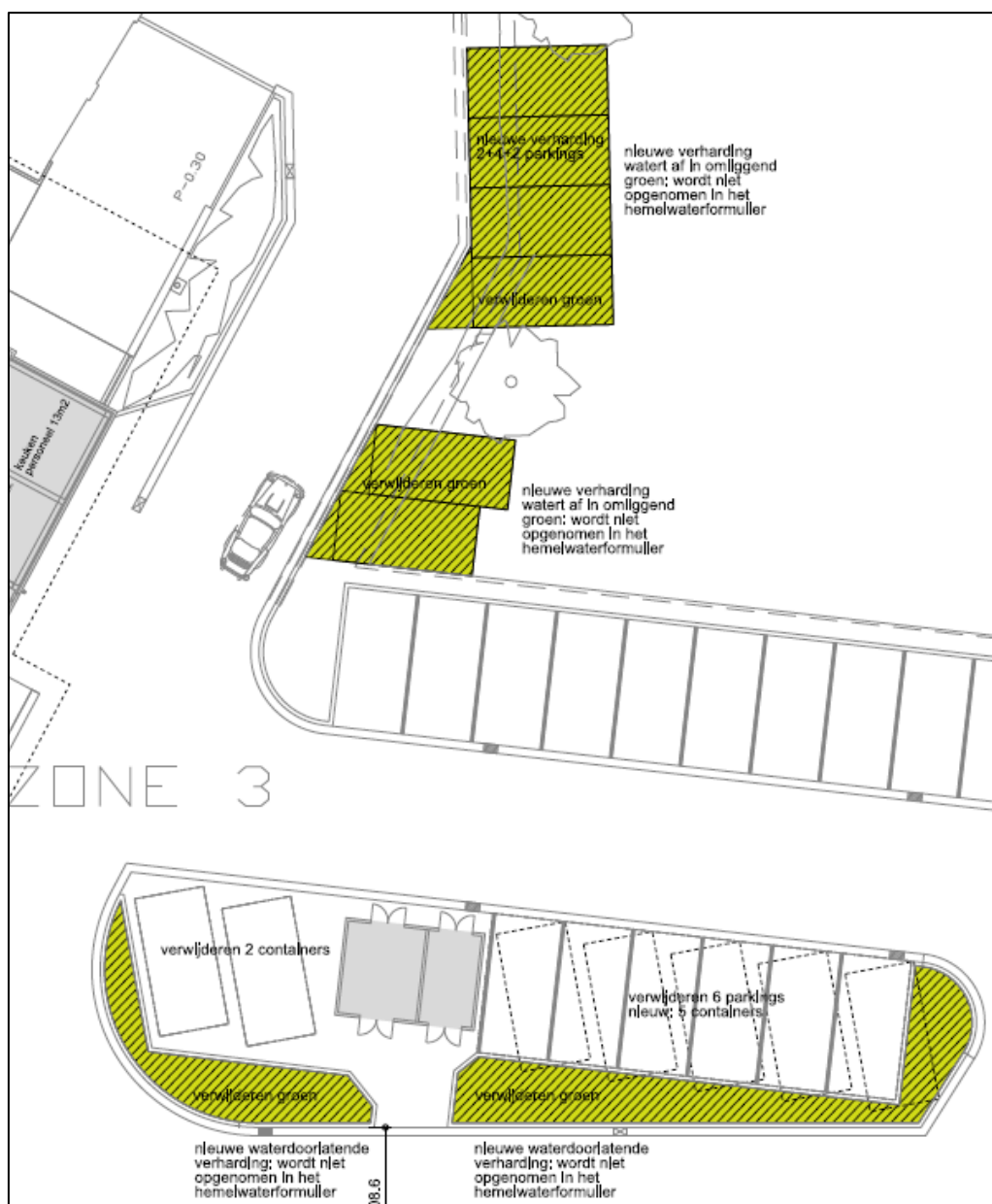
Ingrep	Oppervlakte (m²)	% tov totale opp. terrein	Diepte (m-MV)
Sloop funderingszolen oude containers	94	0,5%	1
Aanleg funderingszolen nieuwe containers	77	0,4%	1
Aanleg septische put	3,7	0,02%	2,5
Aanleg infiltratiebekken	54	0,2%	0,3
Verwijderen groenstrook	160	0,8%	0,3
Aanleg waterdoorlatende verharding	100	0,5%	0,5

Tabel 1: Overzicht van de toekomstige bodemingrepen

Figuur 6: Plan nieuwe toestand gelijkvloers (Initiatiefnemer 2020)

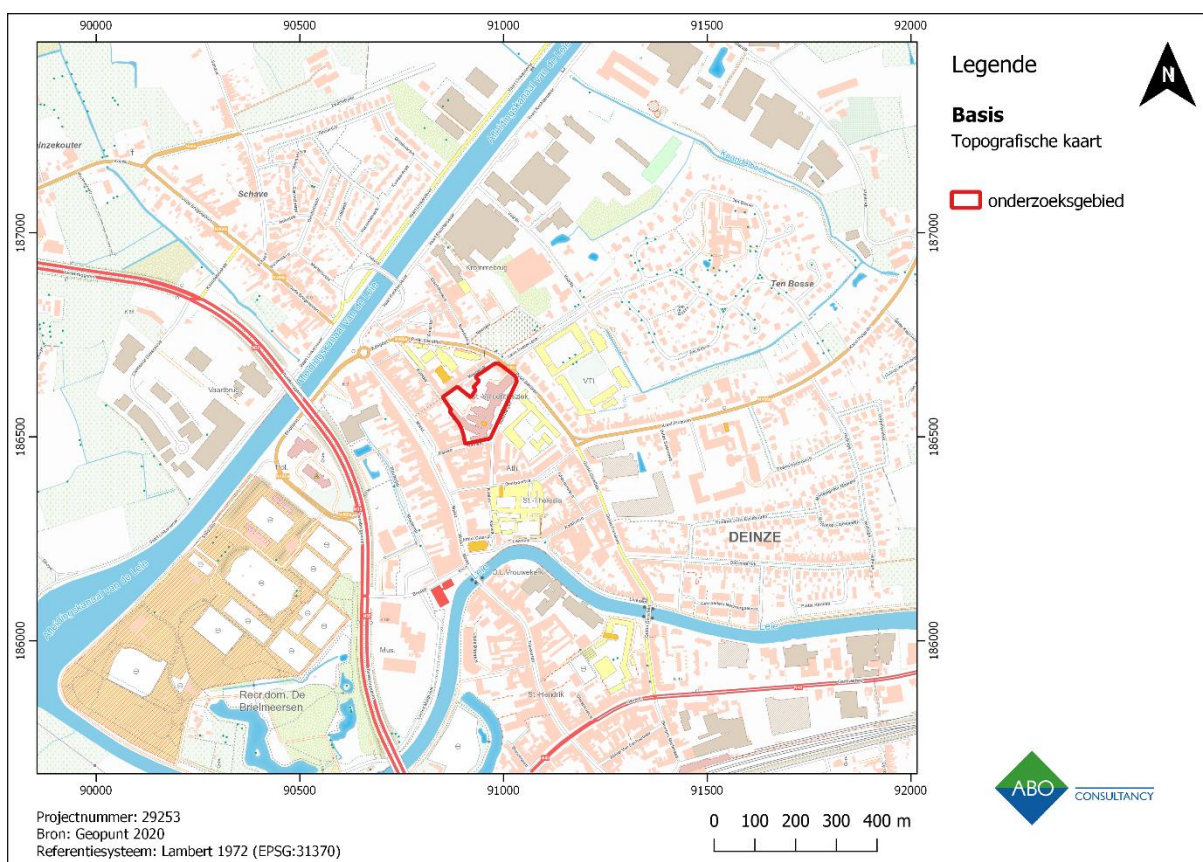
Figuur 8: Inrichting nieuwe verharde zone ten noordwesten van containers (Initiatiefnemer 2020)

3 ASSESSMENTRAPPORT: LANDSCHAPPELIJKE ANALYSE

3.1 TOPOGRAFISCHE SITUERING

3.1.1 TOPOGRAFIE

Het onderzoeksgebied bevindt zich te Deinze, een stad ten zuidwesten van Gent in de provincie Oost-Vlaanderen. De stad situeert zich in de hoek tussen de aangelegde Vaart en de meanderende Leie. Het centrum van Deinze bevindt zich iets ten westen van het plangebied. Het onderzoeksgebied wordt verder omgeven door een sterk verstedelijkte omgeving. Op een halve tot een kilometer naar het zuidwesten komt het recreatiedomein de Brielmeersen voor.

Figuur 9: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

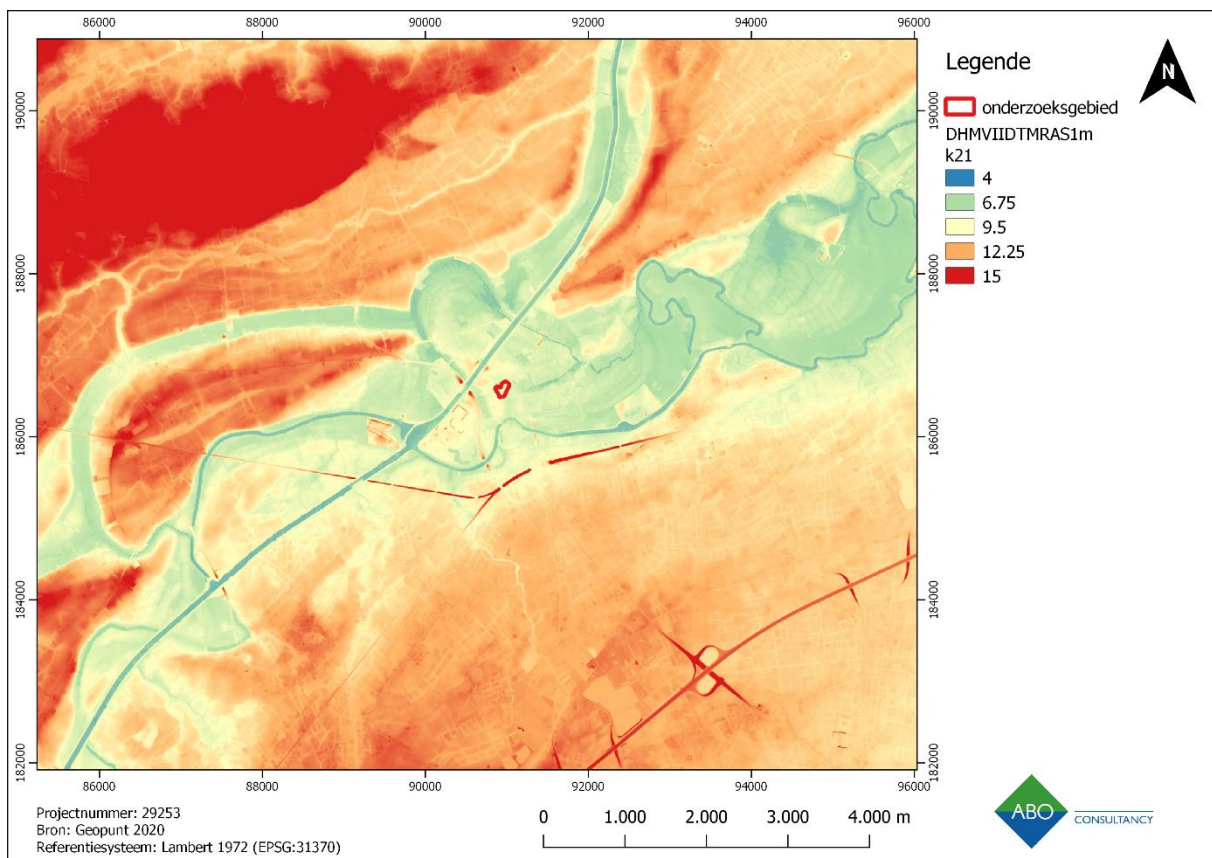
3.1.2 HOOGTEVERLOOP

Wanneer we het onderzoeksgebied op het Digitale Hoogte Model bekijken (Figuur 10), dan valt vooral de ligging op ter hoogte van de Leievallei. Naar het noorden toe bevindt zich het plateau van Tielt, een oost-west gerichte cuestarug die zich grillig uitstrekt van Aarsele over Tielt, Pittem, Koolskamp en verder westwaarts tot Hooglede.

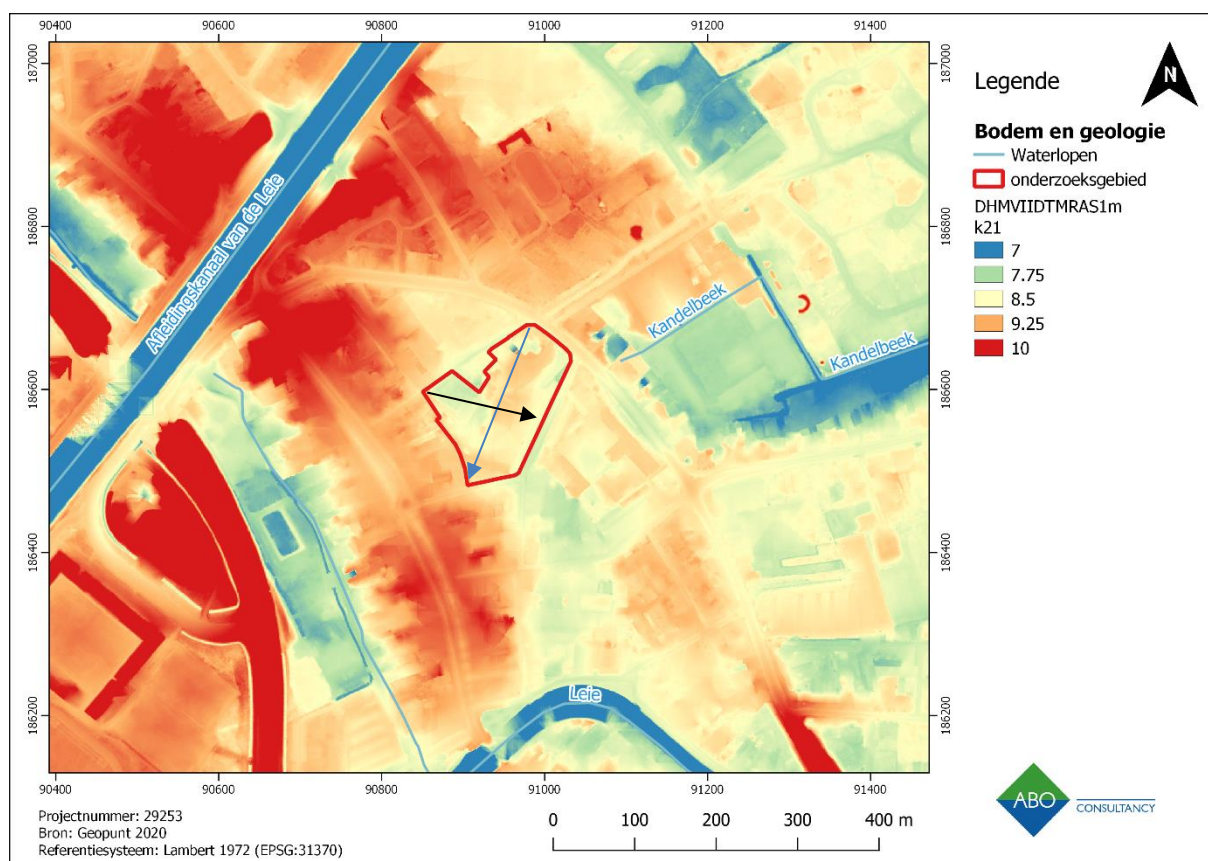
Het plangebied zelf bevindt zich binnen de Leievallei op een iets hoger gelegen gedeelte (enkele meters hoger dan de gemiddelde TAW-waarde binnen de vallei) vlakbij een bocht in de Leie. Dit maakt dat het plangebied ter hoogte van een aantrekkelijke locatie binnen het landschap is gelegen.

Het hoogteverloop schommelt tussen de 8 en 9m TAW waarbij de zones in het centrum en zuiden van het plangebied het hoogst gelegen zijn. Op een 200m ten oosten stroomt de Kantelbeek en 200m ten westen een aftakking van de Leie. Eén kilometer naar het zuiden en enkele kilometers naar het noorden situeren zich hoger gelegen landschappelijke zones.

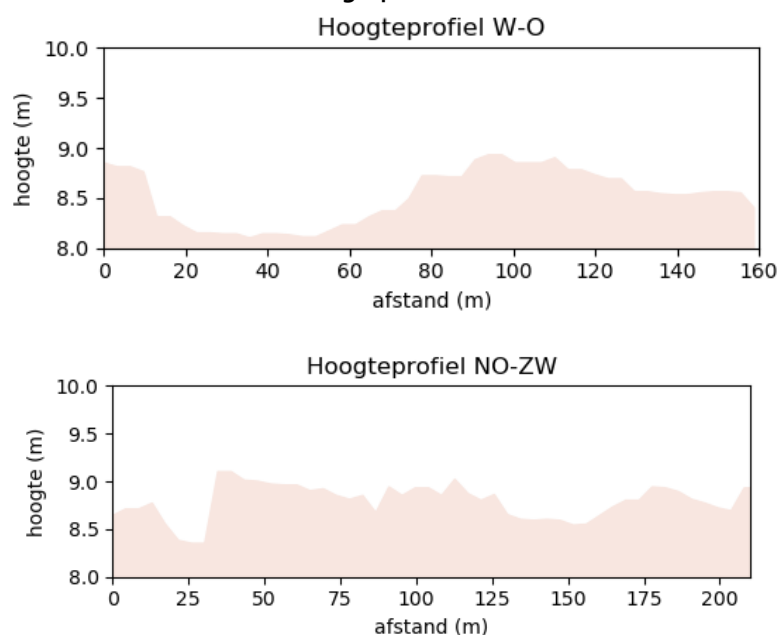
Op de skyviewkaart vallen vooral de veelvuldige antropogene ingrepen op die eigen zijn aan het onderzoeksgebied. De verschillende ziekenhuisvleugels zijn goed herkenbaar.

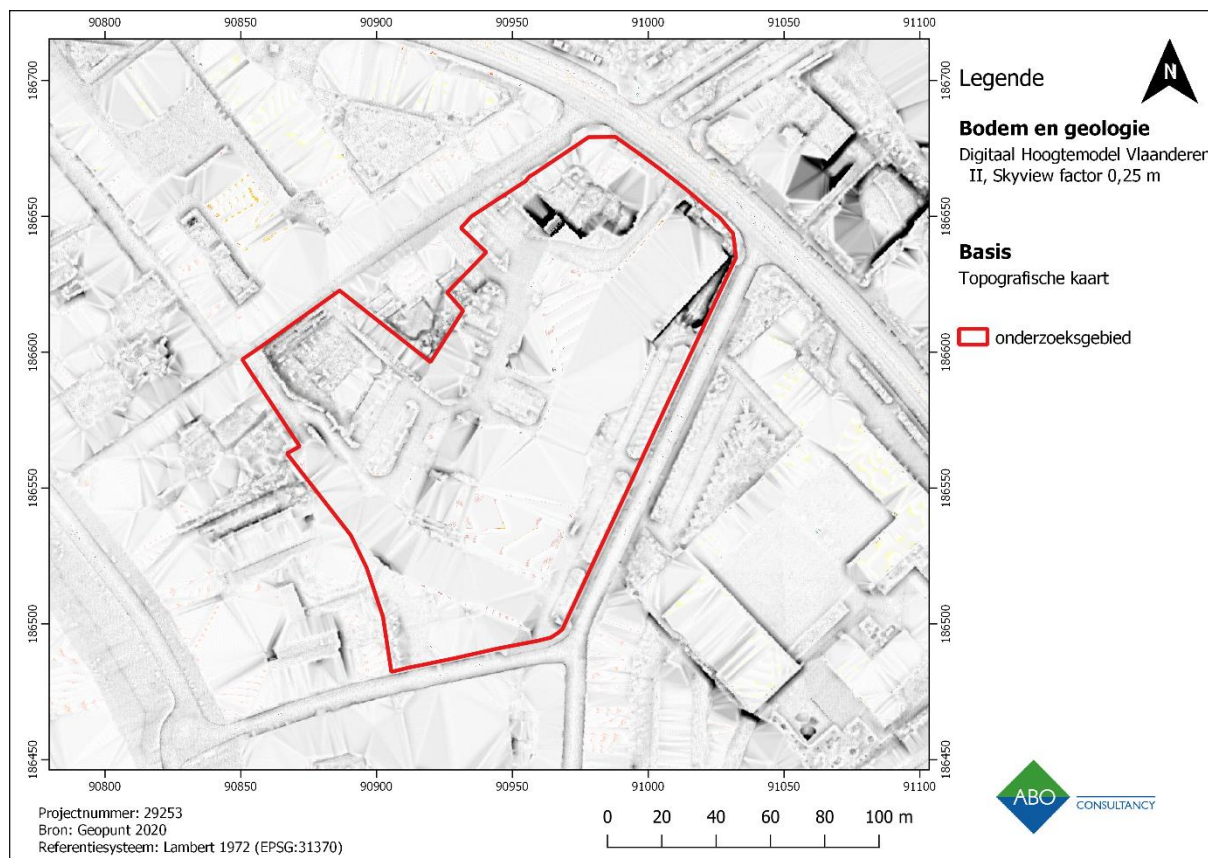
Figuur 10: Onderzoeksgebied op Digitaal Hoogte Model

Figuur 11: Onderzoeksgebied op detail van Digitaal Hoogte Model inclusief locatie van beide hoogteprofielen

Figuur 12: Hoogteprofielen W-O (zwarte pijl) en NO-ZW (blauwe pijl) (Geopunt 2020)

Figuur 13: Skyviewkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

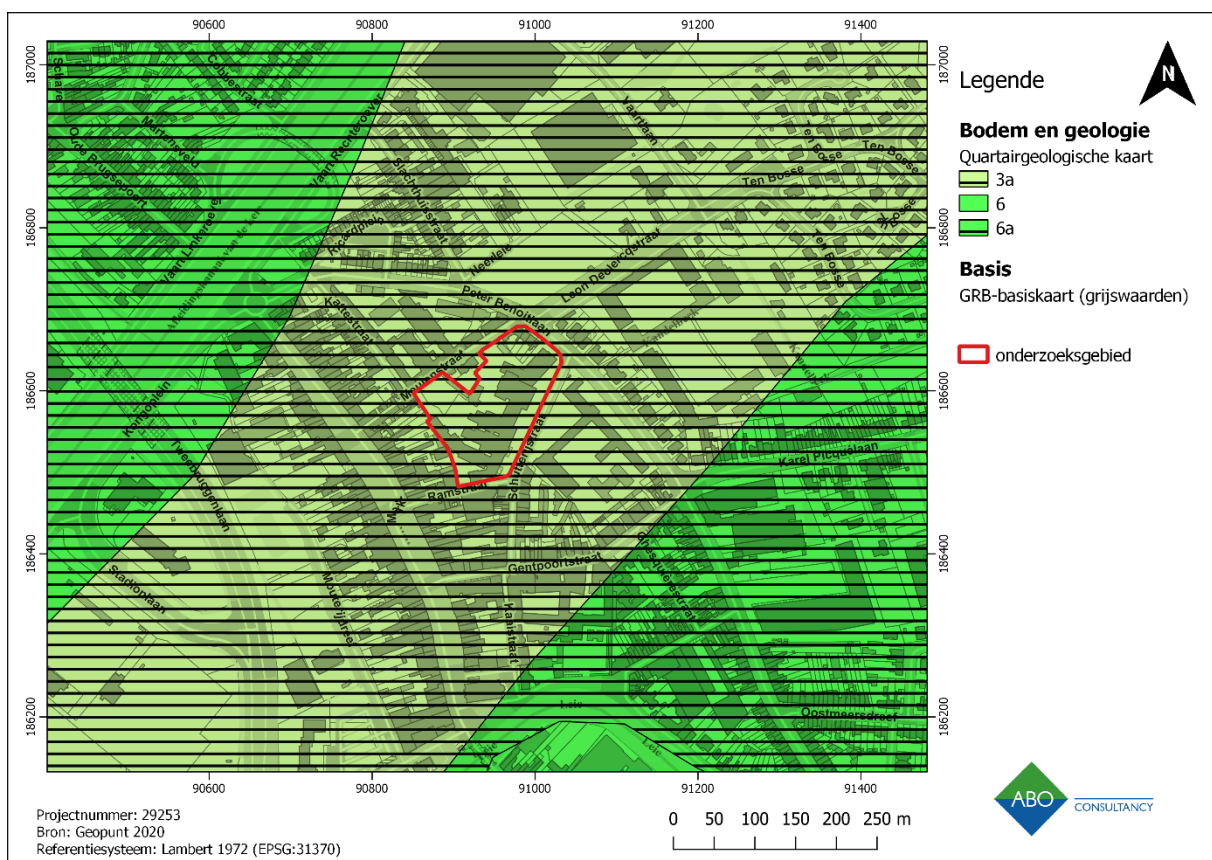
In 1951 werd door de Belgische Geologische Dienst één boring (zie groene stip op Figuur 14) uitgevoerd op het terrein het Sint-Vincentiusziekenhuis waarbij de volgende lagen werden geattesteerd. Tot 19,5m onder het maaiveld werden quartaire lagen vastgesteld en daaronder bevindt zich het tertiaire substraat (Formatie van Kortrijk). Over het type bodem werd helaas niets vermeld.

- 0 - 5m: onbekend
- 5 - 12m: geelachtig fijn zand
- 12 - 19,5m: geelachtige kalkrijke zandige leem
- 19,5 - 118,70m: grijze klei
- 118,7 - 137m: groen fijn zand
- 137 - 139m: grijze klei

3.2.2 QUARTAIRGEOLOGISCHE KAART

Op de Quartairgeologische kaart (Figuur 15) situeert het projectgebied zich ter hoogte van **type 3a** (Figuur 16). Dit houdt in dat er ter hoogte van het onderzoeksgebied fluviatiele afzettingen tijdens het laat-Weichseliaan/Holoceen en Weichseliaan (laat-Pleistoceen) werden afgezet met in de tussenperiode ook eolische sedimenten en hellingsafzettingen.

Deinze en haar directe omgeving springen in het oog door de locatie binnen de Leievallei. De Leie zelf meandert sterk ter hoogte van Deinze, waardoor er een microreliëf ontstaat met smalle zandruggen en regelmatig de aanwezigheid van donken of kommen. Het centrum van Deinze is ter hoogte van de binnenbocht van de oorspronkelijke loop van de Leie ontstaan (De Moor, 1997, 16).

Figuur 15: Quartairgeologische kaart met weergave van het onderzoeksgebied

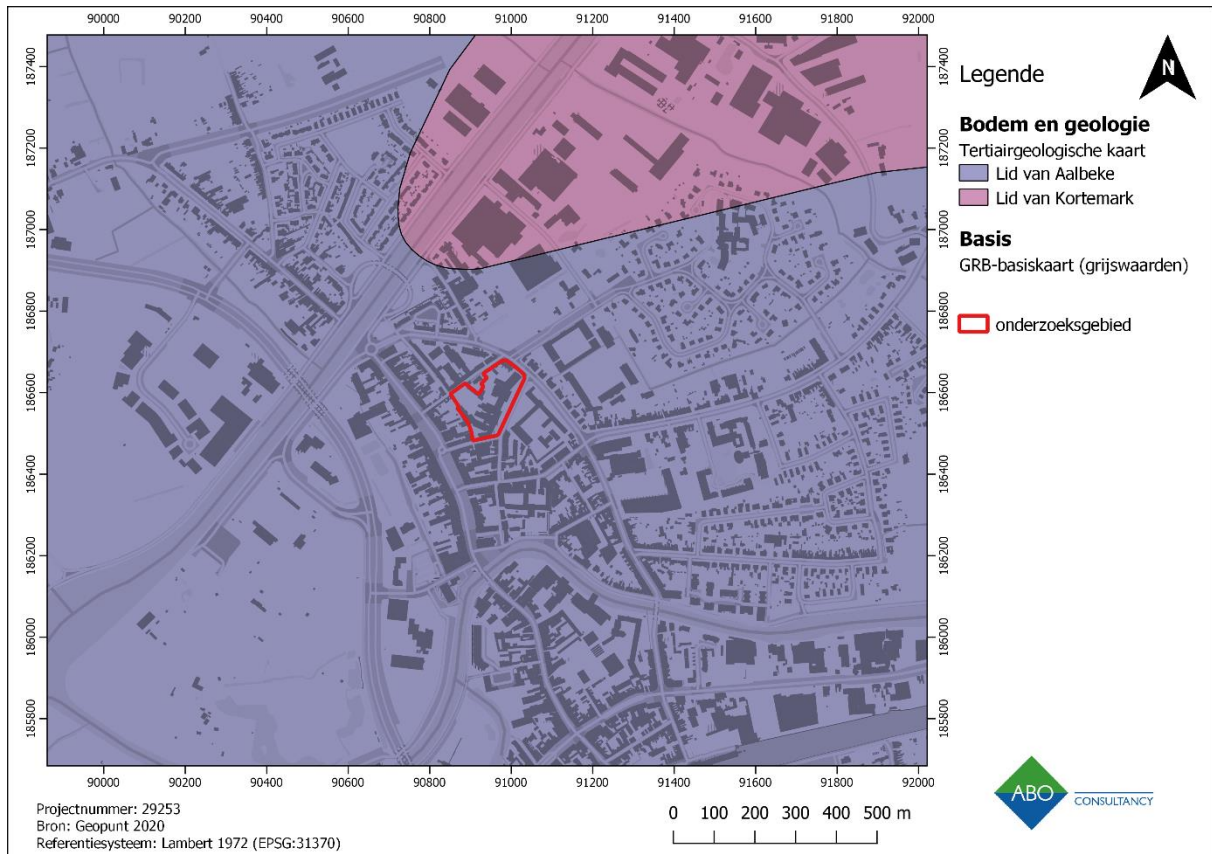
3a	
FH	
ELPw en/of HQ	*
FLPw	◇

- * De karteereenheid is mogelijk afwezig.
- ◇ De karteereenheid ontbreekt mogelijk in sommige delen van de beekvalleien buiten de Vlaamse Vallei en haar uitlopers.
- FH** Fluviale afzettingen (organochemisch en primair inclus), afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).
- ELPw** Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen; silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen.
- HQ** Hellingsafzettingen van het Quartair.
- FLPw** Fluviale afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).

Figuur 16: Quartaire sequentie ter hoogte van het onderzoeksgebied (Geopunt 2020)

3.2.3 TERTIAIRGEOLOGISCHE KAART

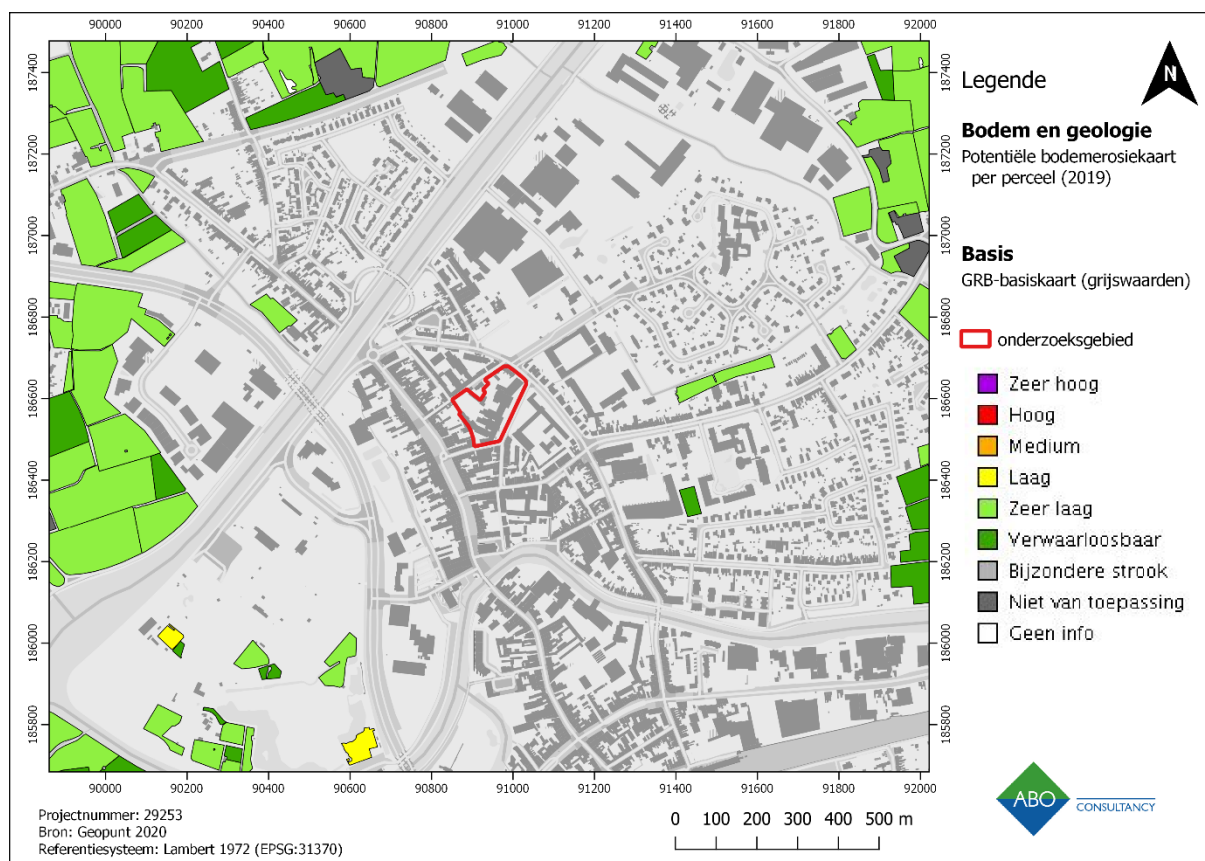
De tertiaire opbouw ter hoogte van het onderzoeksgebied bestaat volgens de Tertiair geologische kaart (Figuur 17) uit de Formatie van Kortrijk en ter hoogte van het onderzoeksgebied meer bepaald uit het lid van Aalbeke. Dit laatste wordt gekenmerkt door donkergrijze tot blauwe, glimmerhoudende klei.

Figuur 17: Tertiairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

3.2.4 BODEMEROSIEKAART

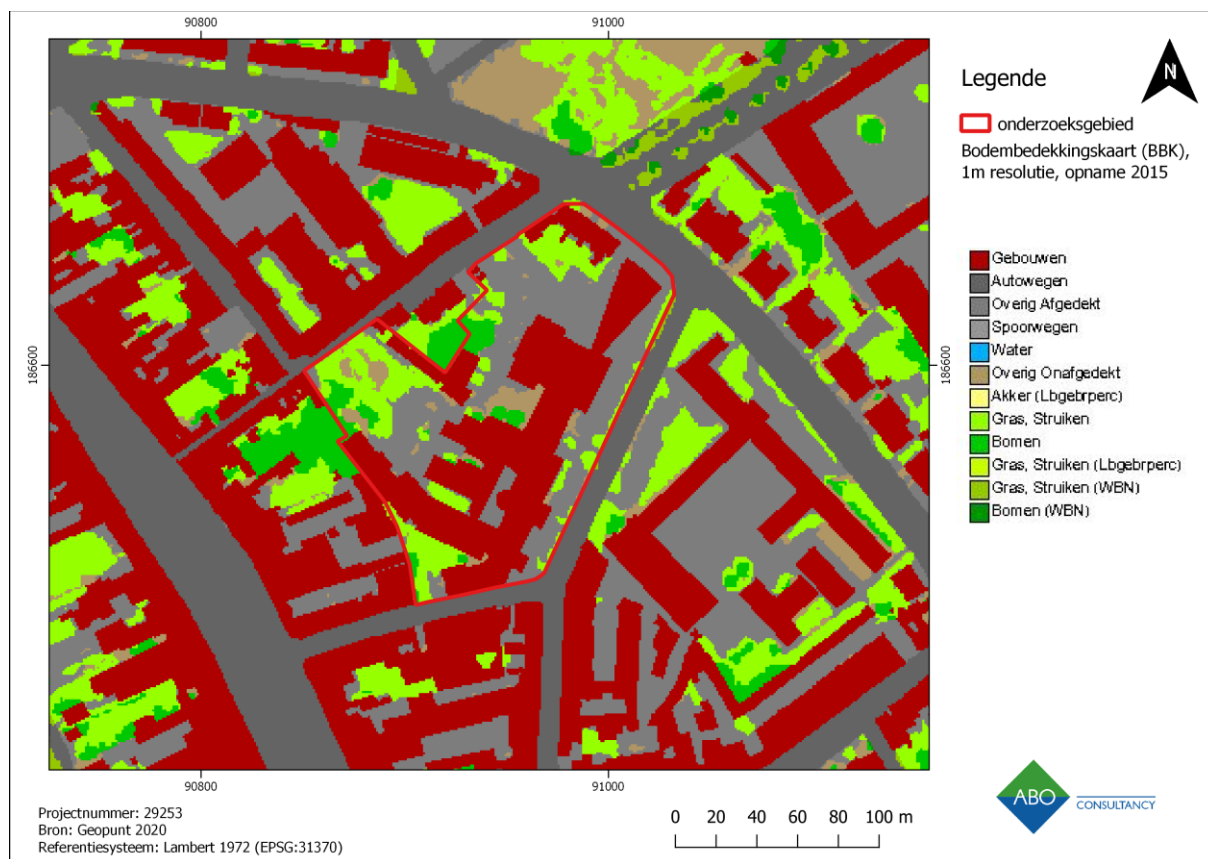
Het onderzoeksgebied bevindt zich in een regio waar het bodemerosiepotentieel als niet gekarteerd, verwaarloosbaar of zeer laag staat gekarteerd (Figuur 18). Het onderzoeksgebied zelf bevindt zich in een verstedelijkte omgeving waar erosie niet relevant is gezien de hoge graad van bebouwing en/of verharding. Een lage graad van bodemerosie is gunstig voor de bewaring van eventuele aanwezige archeologie.

Figuur 18: Bodemerosiekaart op perceelsniveau met aanduiding van het onderzoeksgebied

3.2.5 BODEMBEDEKKINGSKAART

Het onderzoeksgebied wordt op deze kaart (Figuur 19) weergegeven als zijnde bedekt met bebouwing, “overig afgedekt” (verharding), bomen, gras en struiken (groenzone). De bodembedekkingskaart biedt voor het plangebied weinig nieuwe informatie.

Figuur 19: Bodembedekkingskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

4 ASSESSMENTRAPPORT: ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS

Geraadpleegde bronnen hoofdstuk 4 met betrekking tot archeologische voorkennis	Toelichting
Inventarissen	
Inventaris archeologische zone	Relevant, cf 4.1
Landschapsatlas	Niet van toepassing
Inventaris bouwkundig erfgoed	Relevant, cf. 4.2
Beschermde stads- en dorpsgezichten	Niet van toepassing
Centraal Archeologische Inventaris	Relevant, cf. 4.3
Inventaris gebieden waar geen archeologie te verwachten valt (GGA)	Niet van toepassing
Wereldoorlog relictten	Niet van toepassing
Belgisch (verdwenen) molenbestand	Niet van toepassing
Cartografische bronnen	
Kaart van Blaeu	Relevant, cf. 4.5.1
Fricxkaart (1745)	Niet relevant, maar wel vermeld, cf. 4.5.2
Ferrariskaart (1771-1778)	Relevant, cf. 4.5.3
Atlas der Buurtwegen (1841)	Relevant, cf. 4.5.4
Vandermaelen kaarten (1846- 1854)	Relevant, cf. 4.5.5
Poppkaart	Relevant, cf. 4.5.6
Topografische kaart van België uit 1939	Relevant, cf. 4.5.7
Topografische kaart van België uit 1981	Relevant, cf. 4.5.7
Ortholuchtfoto's	
Kleinschalige zomeropnamen, 1971, zwart-wit	Relevant, cf. 4.6
Kleinschalige zomeropnamen, 1979-1990, kleur	Relevant, cf. 4.6
Grootschalige winteropnamen, 2000-2003, kleur	Relevant, cf. 4.6

Tabel 2: Geraadpleegde bronnen (Cartesius; Geopunt, Inventaris Onroerend Erfgoed 2019).

4.1 HISTORISCHE EN ARCHEOLOGISCHE ACHTERGROND

4.1.1 HISTORIEK DEINZE

Het plangebied bevindt zich binnen de historische stadskern van Deinze (ID140018, archeologisch geheel). Deinze is zoals reeds veelvuldig aangegeven gelegen aan de Leie maar daarnaast ook langs de belangrijke invalswegen tussen Oudenaarde-Brugge en Gent-Kortrijk. Voorts is Deinze ook een historische samenvoeging van de oude kern van Deinze op de linkeroever en van Petegem-aan-de-Leie op de rechteroever (1469). De oorspronkelijke dorpskern van Deinze is gelegen op de noordelijke oever van de huidige Leie in de lus van een oude meander op een hoger gelegen restant van een kronkelwaardrug (8 à 10m TAW) (Figuur 20). Deze zandige verhoging in het landschap wordt omgeven door lager gelegen gebied deel uitmakend van de Leievallei waar zich ook de historische Leiemeersen situeren. De historische kern van Deinze is quasi volledig in gebruik als woongebied op enkele industriële zones na.

Figuur 20: Onderzoeksgebied op topografische kaart uit 1873 met in het donkerblauw de grenzen van de stad

Over het pre-middeleeuwse Deinze zijn weinig gegevens bekend. Bij het uitbaggeren van de Leie in 1974 zijn ter hoogte van het centrum van Deinze heel wat steentijdartefacten aangetroffen. De oudste daarvan is een Tjongerspits uit het finaal-Paleolithicum. Tijdens archeologische opgravingen in het stadscentrum tussen 2009 en 2012 werd een indicatie aan het licht gebracht voor bewoning tijdens de ijzertijd. Het gaat om een kuil met versierd handgevormd aardewerk. Ook uit de Romeinse periode zijn baggervondsten gekend. Het gaat om aardewerk, munten en *fibulae* die Romeinse bewoning in de buurt aannemelijk maken. Op basis hiervan gaat men er van uit dat er binnen de archeologische zone pre-middeleeuwse occupatieresten kunnen verwacht worden. De vraag is evenwel in hoeverre recente

bodemingrepen een impact hebben gehad op de bewaring van deze resten. Archeologische gegevens met betrekking tot de pre-stedelijke en vroegstedelijke kern van Petegem-aan-de-Leie zijn eveneens schaars. Gelet op de nauwe relatie tussen beide kernen aan weerszijden van de Leie, hun gestage evolutie tot ontlukende steden en hun samenvoeging in 1469 kan het archeologisch potentieel van beiden als gelijkaardig ingeschat worden. Het grootste verschil tussen de middeleeuwse kern van Deinze en Petegem ligt in de afwezigheid van een vroege stadsversterking in Petegem.

Deinze ontstond zoals reeds eerder vermeld uit de samensmelting van Deinze en Petegem-aan-de-Leie. De oudste vermelding van Deinze (*Dhunasa*, wat meander betekent) stamt uit 840 verwijzend naar een kerk gelegen op de noordelijke Leie-oever. Er zijn geen tastbare bewijzen gevonden van dit oudste bedehuis. Van de Romaanse kerk van omstreeks 1150 zijn nog wel elementen bewaard in het transept van de huidige kerk. De eerste vermeldingen van Petegem-aan-de-Leie met de in oorsprong Romaanse Sint-Martinus en Sint-Antoniuskerk dateren uit de 12^e eeuw. Petegem was voor het leeuwendeel grafelijk bezit. De heerlijkheid werd als leen aan de abdij van Drongen geschonken. De graaf van Vlaanderen gaf in de 11e eeuw heerlijkheid van Drongen als leen aan de heren van Aalst. In 1625 schonk Filips IV de heerlijkheid aan Diego Messia, kapitein-generaal van de artillerie en verhefde het tot markizaat. De familie de Merode kocht het markizaat in 1632 en behield het tot het einde van het Ancien Régime.

In de 13e eeuw had Deinze stadsrechten met eigen keure, privileges en omwallingsrecht. Al onder Johanna en Margaretha van Constantinopel (1211-1278) zijn versterkingen opgetrokken en onder graaf Gwijde van Dampiere (1278-1305) is de stadsgracht of Kaandel gegraven en werden toegangspoorten en drie stadspoorten gebouwd. Door de oprichting van de omwalling kwam ook het Begijnhof en het hospitaal binnen de stad te liggen. Dankzij archeologisch onderzoek ter hoogte van de Brugse Poort heeft men enig idee omtrent het uitzicht van de stadsomwalling. De stadsmuur zou volgens de kaart van Sanderus voornamelijk langs de Gentse zijde opgetrokken geweest zijn. De laat-middeleeuwse stadsgracht is tot op heden herkenbaar in het tracé van de Kaandelbeek. De Kaandel is langs de huidige Mouterijdreef bij de stadskernvernieuwing terug opengemaakt waarbij deze in het zuiden uitmondt in de Leie en in het noorden afdraait naar het huidige Kongoplein. De gracht is nog te volgen in het tracé van de P. Benoitlaan en de G. Gezellelaan. Op de zuidelijke oever is het tracé nog te herkennen in de percelingsgrenzen, die duidelijk richting de voormalige locatie van de historische Tolpoort lopen. Van de vroegere versterkingen (stadsmuur of bastions) is niets bewaard gebleven. Historische kaarten uit 1694 en 1786 tonen een 17e eeuwse Vaubanversterking rond de stad met verschillende verdedigingsgordels. Hoewel een dergelijk forse uitwerking van de stadsverdediging eerder onwaarschijnlijk lijkt, blijkt dat bepaalde defensieve structuren op historische kaarten (Atlas der Buurtwegen en kadastrale leggers) wel lijken samen te vallen met de perceelsgrenzen. Dit doet het vermoeden rijzen dat bepaalde van deze defensieve structuren toch gerealiseerd werden. Zo werd er ter hoogte van de markt een brede grachtstructuur die de markt dwarsste aangetroffen die in verband kan gebracht worden met de Vaubanversterkingen. Het langgerekte centrale marktplein van Deinze heeft zich vermoedelijk al in de loop van de volle middeleeuwen gevormd.

Vanaf de 14^e eeuw was Deinze door de wolnijverheid en de productie van de “ghesmoutte lakene” een bloeiend economisch centrum. Hieraan gekoppeld werden dan ook stadshallen opgericht. In 1469 werd Petegem door Karel De Stoute bij Deinze gevoegd en werd de macht en handelspositie van Deinze aanzienlijk vergroot. Er volgden talrijke vernielingen tijdens de 16^e eeuw (bijv. de Beeldenstorm) en de 17^e eeuw (bijv. veroveringstochten van Lodewijk XIV) maar Deinze kon zich handhaven als ambachts- en handelscentrum. Tijdens de 18^e eeuw bloeide de huisnijverheid van linnen en vlas en werden tal van brouwerijen en jeneverstokerijen opgericht. Ook het ambacht van huidevetters en

leerbewerkers kende nog voorspoed. Het op punt zetten van de grote steenwegen bevorderde de handel en het transport.

Door de bevolkingsstagnatie te wijten aan de vele vernielingen en crisissen maar ook door beperkte uitbreidingsmogelijkheden (onder andere de natte alluviale gebieden in het westen en oosten die voornamelijk als weiland dienst deed) bleef de stad lang binnen de stadsmuren. De stad en voornamelijk de stationsbuurt leden grote schade tijdens het eindoffensief van de Eerste Wereldoorlog. Bij de wederopbouw kreeg Deinze een ander uitzicht.²

4.1.2 HISTORIEK SINT-VINCENTIUSZIEKENHUIS

Toen in de negentiende eeuw het Sint-Blasiusgasthuis (zie ook hoofdstuk 4.3) in Deinze verdween, namen de zusters van de Congregatie van de Heilige Vincentius à Paulo de zorg tijdelijk over. Bij hun stichting hadden zij zich immers tot doel gesteld om de ziekenzorg hoog in het vaandel te dragen. In 1846 zagen zij hun droom in vervulling gaan toen een hospitaal werd opgericht door het Armen- of Godshuizenbestuur van de stad Deinze. In volle oorlogsperiode werd een eeuw later in de Meulenstraat een ziekenhuis geopend. Dit initiatief bleek van korte duur. Na de oorlog werd gekozen voor een nieuw ziekenhuis aan de overzijde in de Schutterijstraat dat in 1951 in gebruik werd genomen.³

4.2 INVENTARIS ONROEREND ERFGOED

Betreffende de studie van de Inventaris Onroerend Erfgoed werd gekeken naar de aanwezigheid in de omgeving van het studiegebied van beschermde cultuurhistorische landschappen, beschermde archeologische sites of zones, beschermde monumenten en stads- of dorpsgezichten, bouwkundig erfgoed, varend erfgoed en Unesco werelderfgoed. Ook het voorkomen van “Gebieden Geen Archeologie” werd nagegaan. Het studiegebied ligt zoals eerder aangegeven en besproken binnen een archeologische zone. In de nabije omgeving van het studiegebied komt enkel bouwkundig erfgoed voor.

Voorts zullen gezien de lage relevantie van verderweg gelegen erfgoedwaarden enkel de aan het onderzoeksgebied palende zaken besproken. Pal ten noorden van het plangebied bevindt zich het Sint-Vincentiusklooster (ID38027) uit 1837. In 1848 werd de kapel opgericht en in 1852 de kostschool. Later werden nog uitbreidingen toegevoegd. Iets ten zuiden ervan in de Meulenstraat situeert zich voorts ID38026, een spin- en kantschool uit 1838 horende bij het Sint-Vincentiusklooster.

Ten west-noordwesten vervolgens zullen drie erfgoedwaarden die palen aan de gronden van het ziekenhuis worden besproken. Vooreerst bevindt er zich ter hoogte van de Kattestraat (ID38008) een rij negentiende eeuwse arbeiderwoningen. Ook in de Kattestraat komt op de hoek (huisnummer 53, ID38009) een typische dorpswoning uit het midden van de negentiende eeuw voor. Tenslotte bevindt zich in de Meulenstraat (ID38024) eveneens een rij arbeiderswoningen uit ca 1800.

² Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Historische stadskern van Deinze
[online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140018> (Geraadpleegd op 13-10-2020)

³ <https://www.azstvdeinze.be/nl/over-ons/historiek>

4.3 CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (CAI)

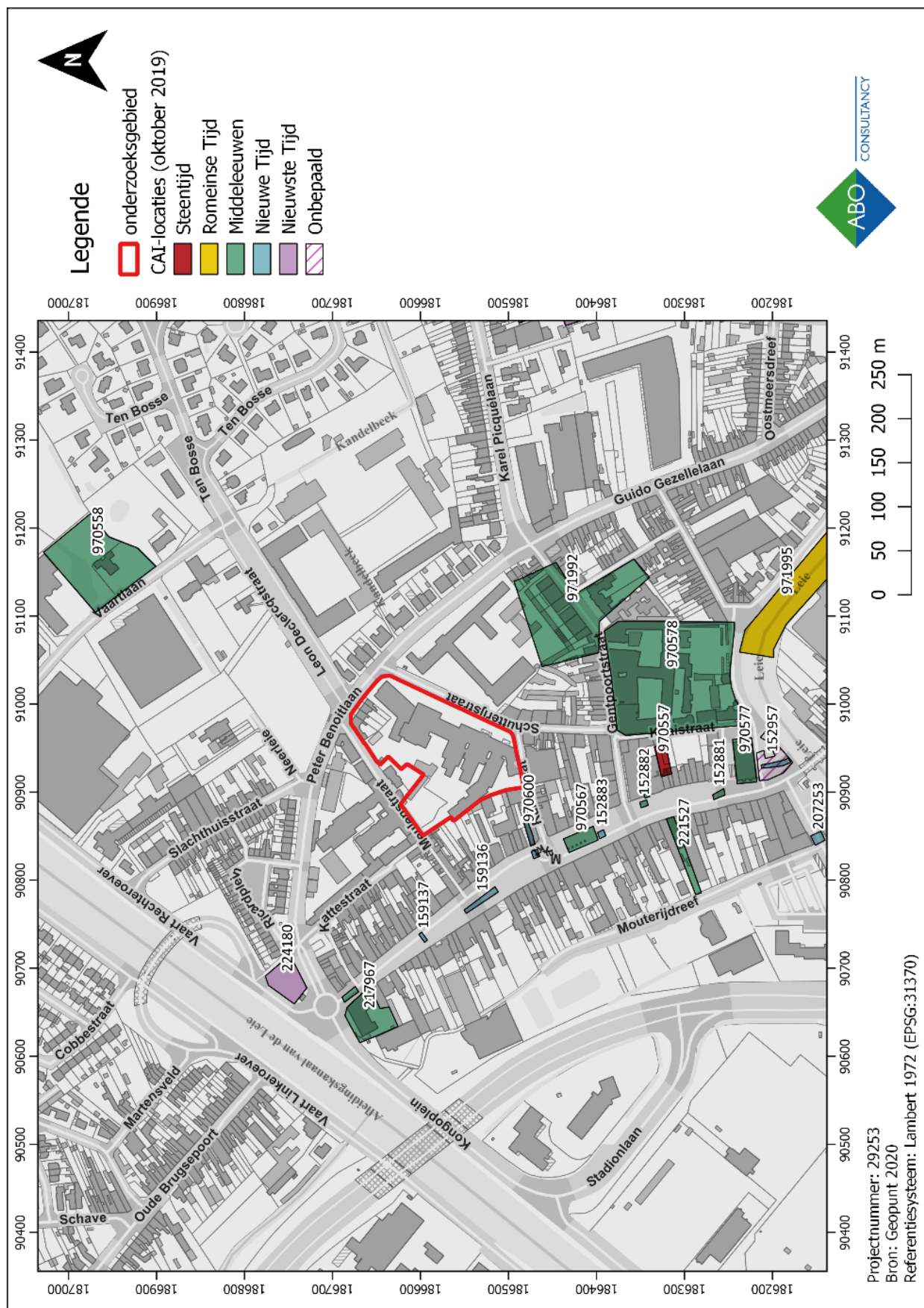
Op de Centrale Archeologische Inventaris komen in de nabije omgeving (ca 0,5 kilometer) van het onderzoeksgebied waarden uit voornamelijk de middeleeuwen en eerder uitzonderlijk uit het neolithicum en uit de ijzertijd of Romeinse periode voor. Het gaat om zowel sporen van bewoning (kelders, houten bebouwing, occupatielagen, waterputten, beerputten, schuren, ...) en begraving (vlakgraven) als om plaatsgebonden erfgoed (klooster, kerk, hospitaal, herberg, site met walgracht). Hierbij ligt zoals reeds aangegeven de nadruk voornamelijk op de volle, late maar ook post-middeleeuwen. Voorts zijn er ook toevalsvondsten aangetroffen, onder andere bij baggerwerken op de Leie. Hierbij werden naast middeleeuwse artefacten tevens plaatselijk veelvuldige vondsten uit de ijzertijd of Romeinse periode aangetroffen. De hypothese luidt dat er ook tijdens deze perioden bewoning moet hebben plaatsgevonden langs deze interessante locatie vlakbij de Leie.

In tabel 3 worden alle vindplaatsen uit de Centrale Archeologische Inventaris opgelijst. Er is reeds heel wat archeologisch onderzoek uitgevoerd binnen de archeologische zone.

Zo is er archeologisch vooronderzoek uitgevoerd ter hoogte van het Kongoplein (ID224180, Acke, 2018), de Brugse Poort (ID159139, Kale – Leie Archeologische Dienst, Vanhee D., 2011), Markt (ID159137-159136-152881, Kale – Leie Archeologische Dienst, Vanhee D., 2011), Markt (ID221527, uitvoerder onbekend, 2018), Kaaistraat (ID970578, RAAP, 2019) en de Brielstraat (ID207253, Kale – Leie Archeologische Dienst, Vanhee D., 2013).

Voorts is er archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving uitgevoerd op de Markt (ID970567, Bral G. en Maes H., 1976 en Kale – Leie Archeologische Dienst, Vanhee D., 2011), de Ghesquièrestraat ter hoogte van Sint-Margrietenklooster (ID971992, Callebaut D., Van Doorne G., 1977-78) en het Kerkplein ter hoogte van de Kalkhofstraat (ID207253, Kale – Leie Archeologische Dienst, Vanhee D., 2013).

Er kan samenvattend gesteld worden dat de kans op de aanwezigheid van archeologische sporen en/of vondsten uit de middeleeuwen reëel is. Ook kunnen restanten uit oudere of jongere periodes bij voorbaat niet uitgesloten worden. De vraag is echter in hoeverre de veelvuldige antropogene bodemingrepen in recente periodes op het terrein dit erfgoed niet in grote mate verstoord hebben en in hoeverre dit nog verder aangetast zal worden tijdens de toekomstige in oppervlakte en diepte beperkte bouwwerkzaamheden.

Figuur 22: Weergave van CAI waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied

ID	Naam	Omschrijving	Datering
970558	Vaartlaan	Site met walgracht: -tijdens prospectie is er geen materiaal aangetroffen -contouren voormalige gracht zichtbaar	late middeleeuwen
224180	Peter Benoitlaan	Muurresten van twee woningen	Eind 19de – begin 20 ^e eeuw
159139	Markt	Late middeleeuwen -stadspoort (Brugse Poort) met ophaalbrug uit de 14de – 15de eeuw - gesloopt in ca. 1860 19e eeuw -grondsporen van kelders	late middeleeuwen, 19e eeuw
159137	Markt	Neolithicum - kuil met in de vulling handgevormd aardewerk Middeleeuwen -restant middeleeuwse occupatielaag (grijze humeuze laag) 16de – 17de eeuw -puinrijk pakket (bruin tot bruingrijs)	neolithicum, middeleeuwen, 16de - 17de eeuw
159136	Markt	Middeleeuwen: - restant middeleeuwse occupatie laag (grijze humeuze laag) -gracht met grijs en hoogversierd aardewerk -kuilen, greppels (met in 1 ervan redelijk wat ijzerslakken) en enkele andere sporen Post-middeleeuwen - puinlaag (16de – 17de eeuw) - gracht met grijs en rood aardewerk en een vuurmechanisme van een musket (snaphaanslot uit 1550-1650).	middeleeuwen, nieuwe tijd
970600	Ramstraat	Herberg -de voormalige herberg is met het hoekhuis omgevormd tot modern huis	nieuwe tijd
970567	Markt	Volle middeleeuwen: -resten van houten palissades (deze resten zijn ouder dan de muurresten van de Stadshal), deze zijn waarschijnlijk te dateren tussen de 12de – 13de eeuw - 12 ^e eeuw schervenmateriaal Late middeleeuwen -de aangetroffen paalkuilen wijzen op de aanwezigheid van een mogelijke houten voorganger van de Stadshal (Lakenhal)	Volle/late middeleeuwen late middeleeuwen, nieuwe tijd

ID	Naam	Omschrijving	Datering
		-aangetroffen loden gewichten wijzen ook op mogelijke aanwezigheid van een gebouw met marktfunctie. -aardewerk (13de – 14de eeuw) 17de eeuw -afvalkuilen en beerputten aangetroffen langs de oostflank van de stadshal	
221527	Mouterijdreef	Late middeleeuwen -oude cultuurlaag en kuilen 16de eeuw -resten bakstenen huis 19de eeuw -resten van uitbreidingen van het 16de – 17de -eeuwse huis -conische waterput in baksteen	late middeleeuwen tot en met de 19de eeuw
970557	Markt	Gepolijste bijl (losse vondst)	neolithicum
970578	Kaaistraat 23	Sint-Blasiushospitaal: -stichting hospitaal rond 1200 (exacte datum onbekend) -tijdens archeologisch vooronderzoek zijn er aardewerk, etensresten en bouwpuin in nivelleringspakketten aangetroffen, die geassocieerd kunnen worden met de beginfase van het hospitaal (13de – 14de eeuw) 19de eeuw -ophogingspakketten aangetroffen die geassocieerd kunnen worden met de bouw van een school (mogelijk 20ste eeuw)	late middeleeuwen, nieuwste tijd
971992	Ghesquierestraat	Sint- Margrietenklooster -gebouwd op een voormalig begijnhof uit ongeveer 1274 (vernield in 1381) - 15^e eeuws aardewerk aangetroffen	late middeleeuwen
152881	Markt	Middeleeuwse occupatie laag (zwarte laag) met beperkt aantal aangetroffen vondsten uit volle tot late middeleeuwen Paalkuilen (houtbouw) en greppels met rood beschilderd aardewerk uit de volle middeleeuwen	volle – late middeleeuwen
970577	Markt	Onze-Lieve-Vrouwekerk: -vroeg-middeleeuwse kerk volgens historische bronnen -Romaanse kerk (12^e-14^e eeuw)	Vroege tot late middeleeuwen

ID	Naam	Omschrijving	Datering
		-Gotische kerk in typische Scheldegotiek (14 ^e eeuw tot nu)	
152957	Kalkhofstraat	Vlakgraven (in gebruik gedurende verschillende eeuwen) -voormalig kerkhof met meer dan 100 inhumaties, vroegste fase onbekend – opgave 1860 17de – 19de eeuw -muurresten van 3 kelders, 2 beerputten, stallingen en schuren rondom centrale binnenplaats met waterput	Onbepaald, nieuwe tijd-nieuwste tijd
207253	Brielstraat	Kaaimuur en resten van een kleine kelder op plaats waar Briel- of Koepoort verwacht werd	Nieuwe tijd
971995	Leie	Toevalsvondsten tijdens baggerwerken in de Leie: IJzertijd – vroeg en midden Romeinse tijd: -aardewerk (luxe- maar ook gebruiksaardewerk) -12 fibulae -fragmenten laagoven -fragmenten vuurbok -tegulae -4 munten Middeleeuwen: -Pingsdorf-aardewerk -gereduceerd en oxiderend gebakken aardewerk -bijna alle middeleeuwse aardewerk-groepen zijn vertegenwoordigd	IJzertijd – vroeg en midden Romeinse tijd (1ste – 3de eeuw)), middeleeuwen

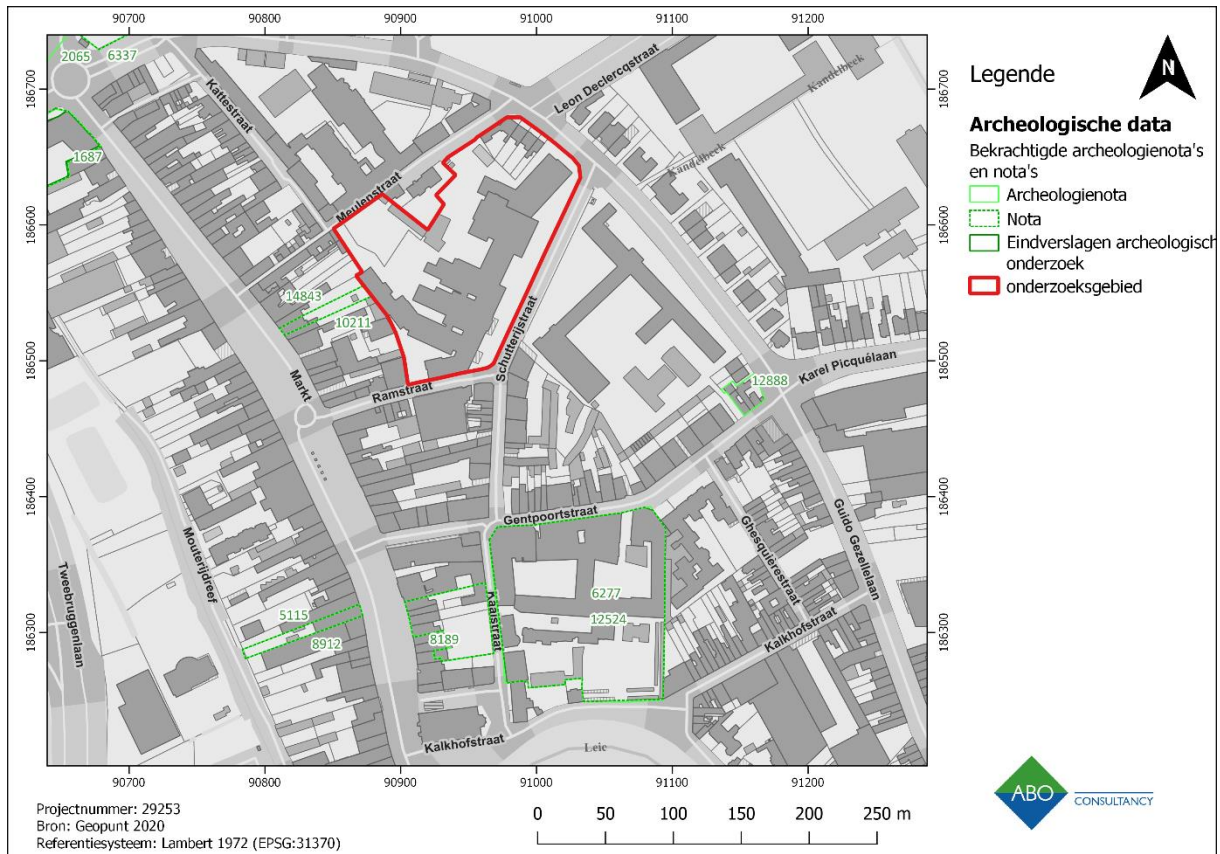
Tabel 3: CAI meldingen rondom het onderzoeksgebied (CAI Onroerend Erfgoed 2019)

4.4 REEDS BEKRACHTIGDE (ARCHEOLOGIE)NOTA'S

Gezien het reeds uitgevoerde archeologische onderzoek in de nabijheid van het onderzoeksgebied reeds uitgebreid besproken is in het vorige hoofdstuk zal hier enkel het onderzoek op een perceel palend aan het plangebied ingezoomd worden. Het gaat om de archeologienota betreffende het perceel ter hoogte van Markt 87 (ID10211)⁴ Gezien de ligging binnen de archeologische zone, de hoge verwachting naar het aantreffen van restanten uit de middeleeuwen (en eventuele resten van de Vaubanversterking in het westen) en de grote graad van bijkomende verstoring tijdens het uitvoeren van de toekomstige werkzaamheden werden proefputten geadviseerd. Intussen werd dit vooronderzoek uitgevoerd en werden de resultaten in een nota verwerkt (ID14843). Er werden in het westen winningskuilen uit de volle/late middeleeuwen en enkele bakstenen structuren (beerput, uitbraakspoor, fundering, ...) afkomstig van subrecente bewoning binnen het plangebied aan het licht gebracht. Na afwegen van de diepte van het al dan niet voorkomende archeologische niveau en de

⁴ Bot B., Willaert A., 2019

erin aangetroffen sporen versus de aard en diepte van de toekomstige ingrepen (en de kosten versus de baten) werd het volledige plangebied vrijgegeven. In een bepaalde zone bevond de versterking zich immers tot op grote diepte, in een andere zou het archeologisch niveau niet geraakt worden en op nog een andere locatie was de buffer tussen de toekomstige ingreep en het archeologische niveau groot genoeg voor een behoud *in situ*.

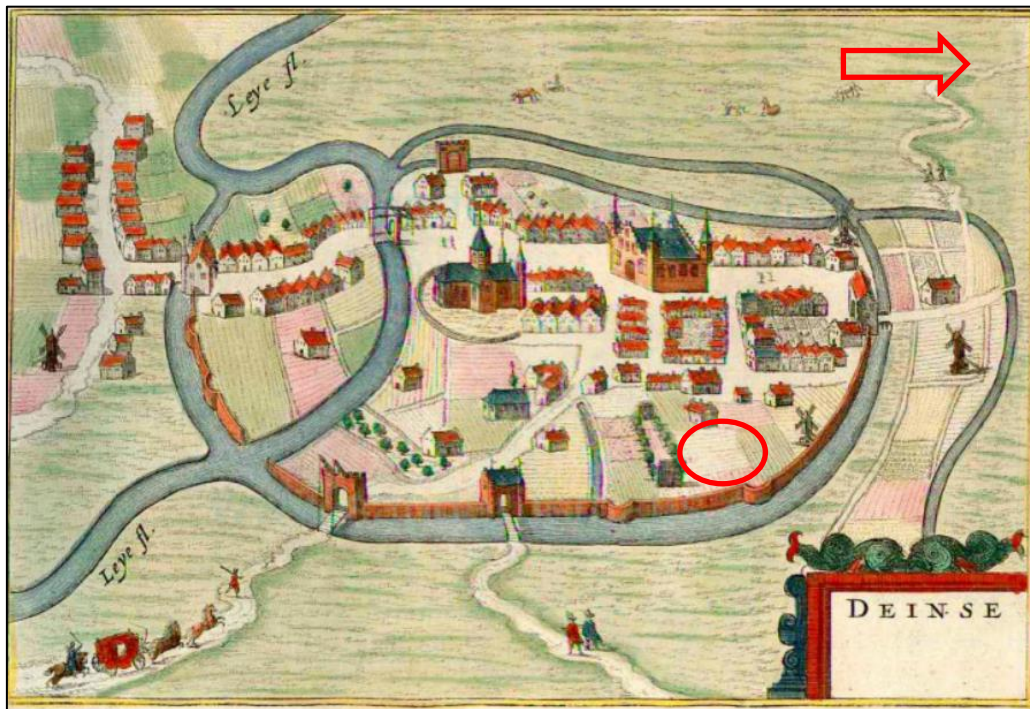

Figuur 23: GRB met weergave van de reeds bekrachtigde (archeologie)nota's in de buurt

4.5 CARTOGRAFISCHE BRONNEN

4.5.1 KAART VAN BLAEU (1652)

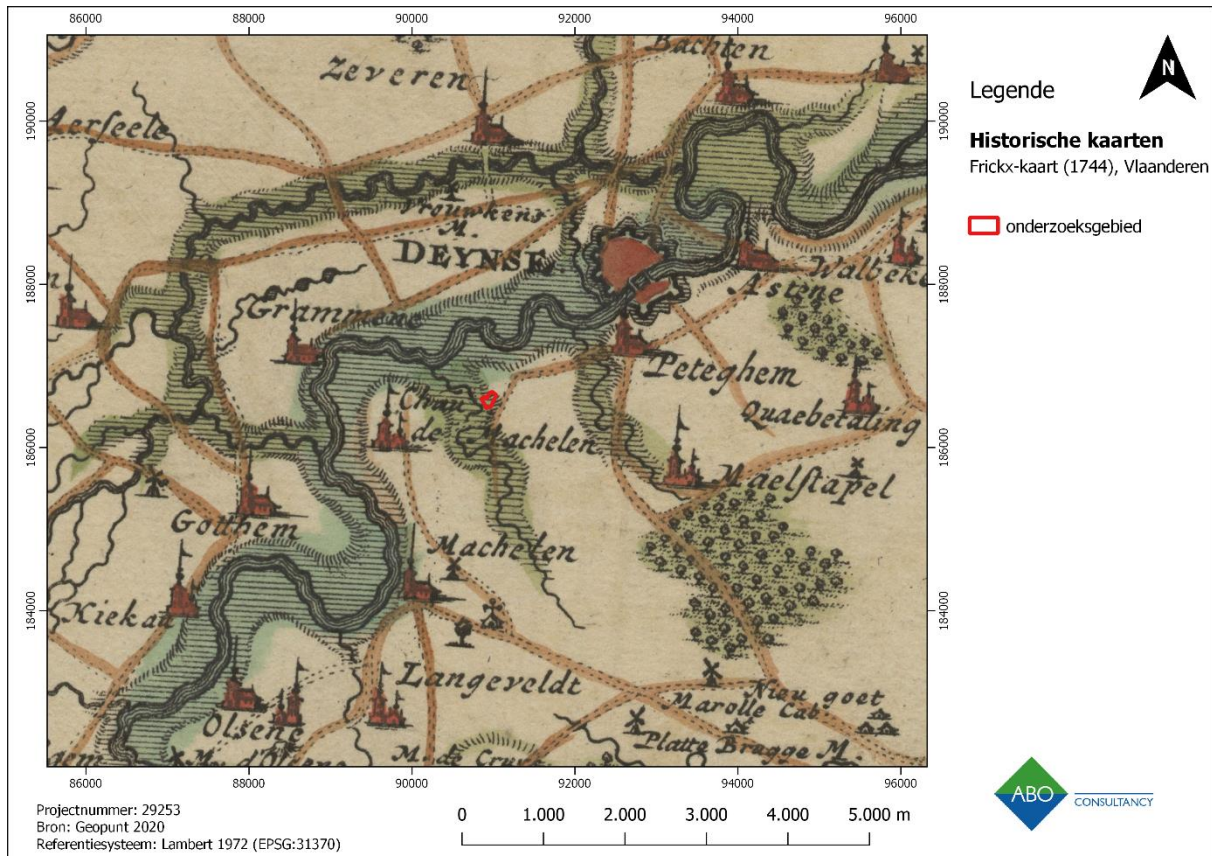
Op de kaart van Blaeu die dateert uit het midden van de 17^e eeuw kan het plangebied slechts indicatief worden weergegeven. Het bevindt zich aan de oostzijde van de stad tussen de noordoostelijke windmolen en de oostelijk gelegen Gentpoort. De hoeveelheid bebouwing is nog eerder schaars en concentreert zich langs het langgerekte noord-zuid verlopende marktplein. De stad is zoals reeds aangegeven helemaal omgracht met behulp van aftakkingen van de Leie en er komen verschillende stadspoorten voor.

Figuur 24: Kaart van J. Blaeu van de stad Deinze midden 17^e eeuw met in het rood de indicatieve aanduiding van het plangebied (en bovenaan het noorden aangegeven)

4.5.2 FRICXKAART (1712)

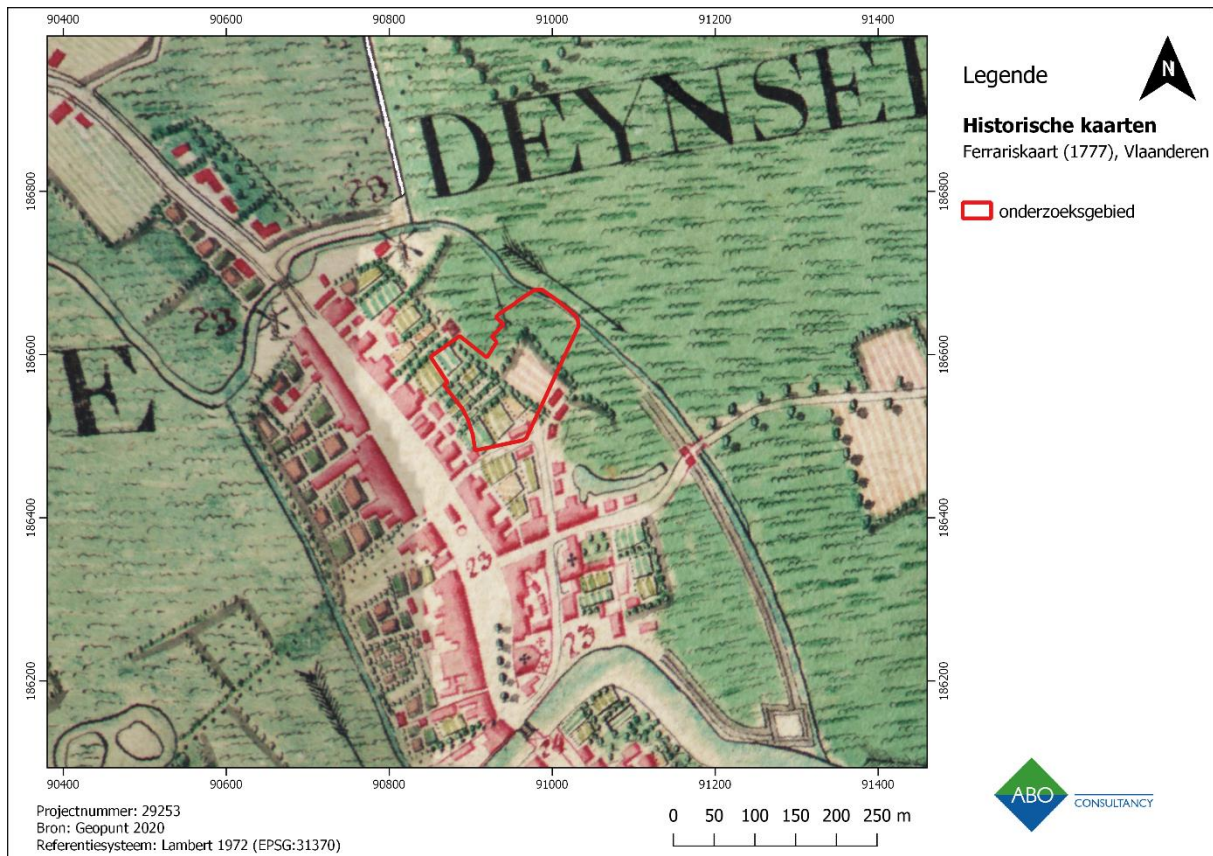
De Fricxkaart (Figuur 25) uit 1712 is een te algemene kaart om een nauwkeurige analyse te maken over het vroegere landschap rondom het onderzoeksgebied. Zo wordt het onderzoeksgebied ook foutief gelokaliseerd. Het onderzoeksgebied zou zich binnen de versterkte stadswallen van Deynse, gelegen op de andere oever van de Leie, moeten situeren.

Figuur 25: Fricxkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

4.5.3 FERRARISKAART (1771- 1778)

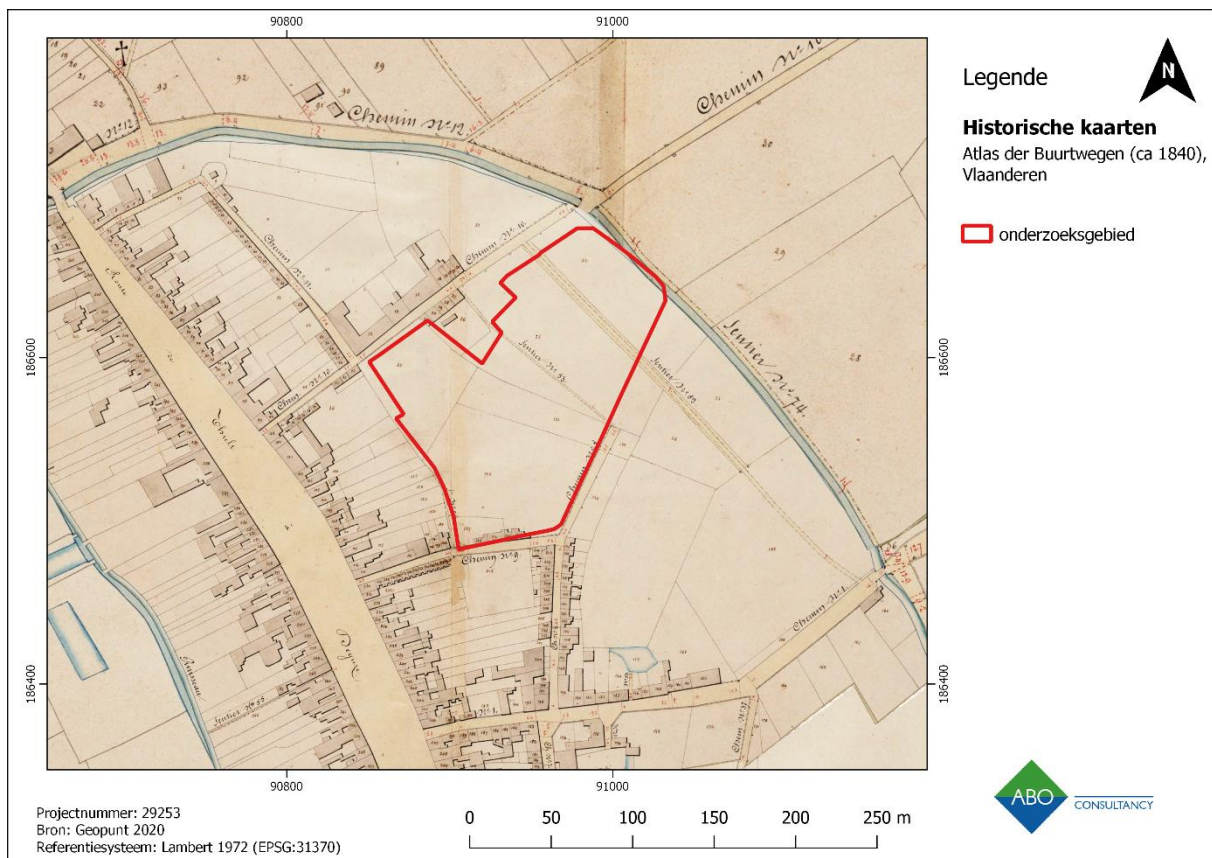
De Ferrariskaart (Figuur 26) geeft een eerste duidelijke indicatie van het historische landschap van de 18e eeuw. Er is tijdens deze momentopname voornamelijk bewoning langs weerszijden van het Marktplaatsje. Voor het overige zijn er nog weinig wegen aangelegd. Het plangebied bevindt zich tussen de bebouwing langs de oostzijde van de markt en de stadsgracht of Kaandel. Enkel in de zuidelijke punt van het onderzoeksgebied zou zich eventueel al een gebouw bevinden. De rest van het plangebied wordt ingenomen door velden, akkers en weiland.

Figuur 26: Ferrariskaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

4.5.4 ATLAS DER BUURTWEGEN (1841)

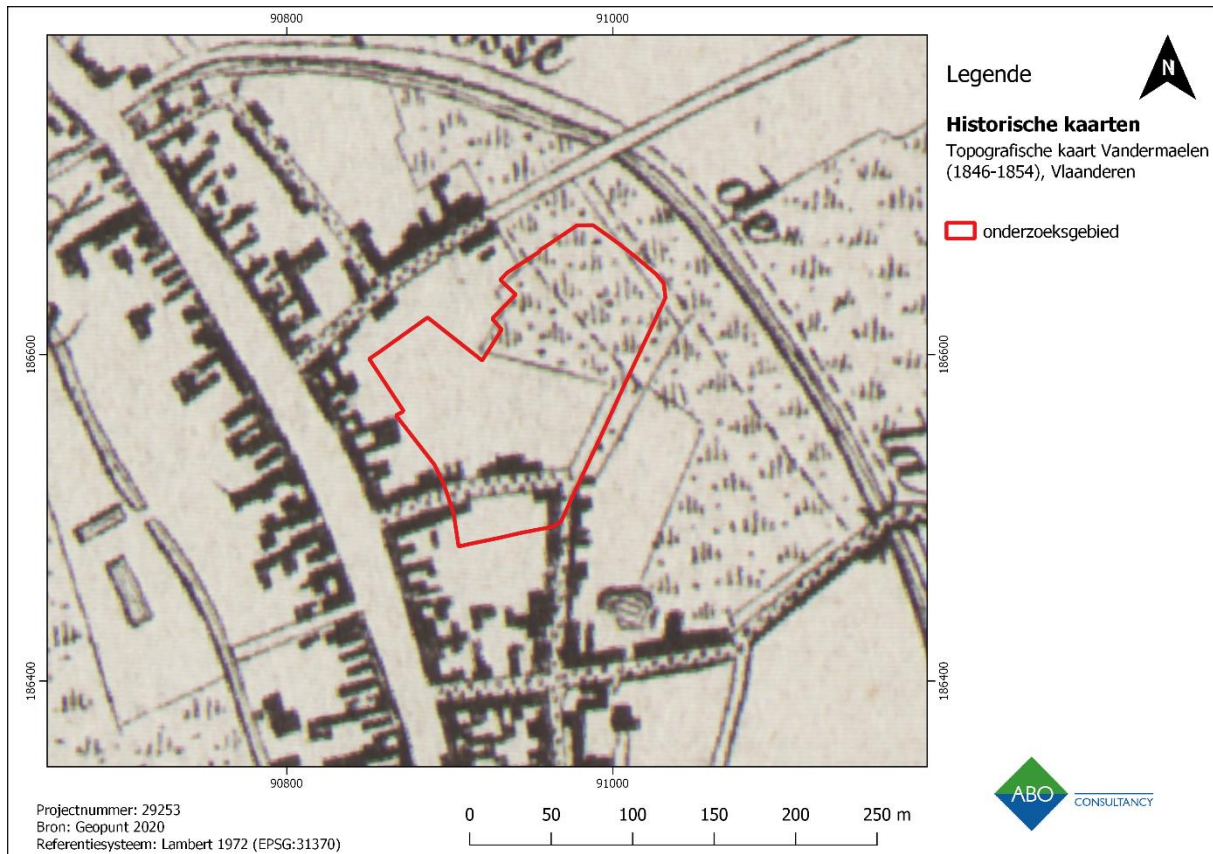
De Atlas der Buurtwegen (Figuur 27) geeft de toenmalige aanwezigheid van openbare en private wegen weer in 1841. Het toenmalige wegennetwerk rondom het onderzoeksgebied is al veel meer uitgebouwd ten opzichte van de situatie op de Ferrariskaart (1771-1778). Opnieuw komt in het zuiden van het plangebied bebouwing voor, maar deze situeert zich deze keer iets meer naar het westen. De rest van het plangebied is onbebouwd. In het oosten bevinden zich parallel met de stadsgracht een tweetal kleinere wegen.

Figuur 27: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied

4.5.5 VANDERMAELENKAART (1846-1854)

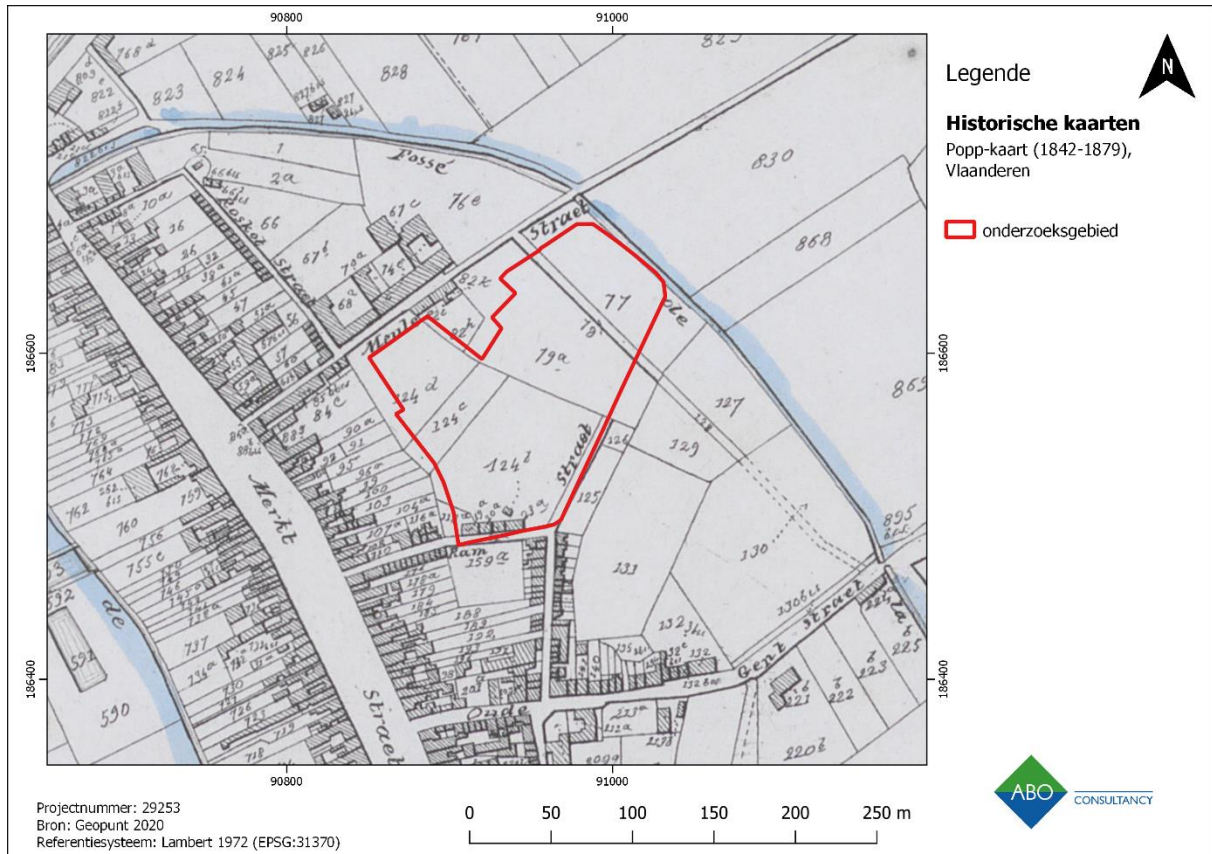
Ten opzichte van de Atlas der Buurtwegen (1841) zijn er op de Vandermaelenkaart (Figuur 28) enkele verschillen op te merken maar deze zijn wellicht te wijten aan een onnauwkeurig georefereren. Zo dient het plangebied, wanneer we vergelijken met de Atlas der Buurtwegen iets naar het noorden te worden opgeschoven. Op die manier situeert de bebouwing in het zuiden zich ter hoogte van dezelfde locatie aan de rand van het plangebied. Voornamelijk in het oosten komt een nog onontsloten gebied voor.

Figuur 28: Vandermaelenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied

4.5.6 POPPKAART (1842-1879)

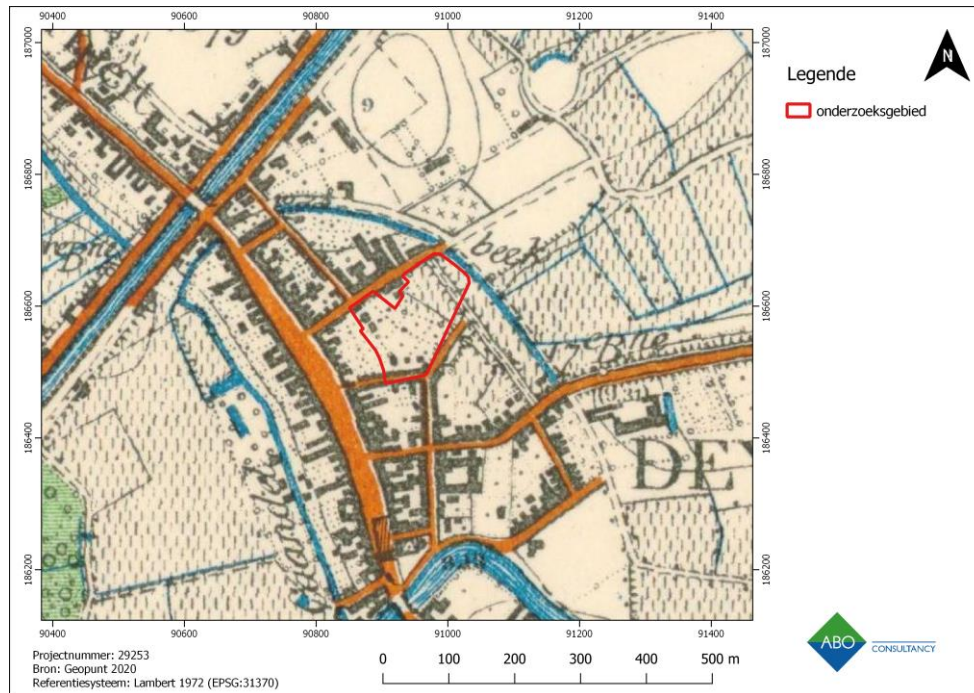
Op de Popp-kaart (Figuur 29) kunnen we de indeling in percelen sinds halverwege de negentiende eeuw aflezen. Ten opzichte van de vorige historische kaarten is er weinig tot niets veranderd. De grootste van de twee oostelijke wegeltjes afgebeeld op de Atlas der Buurtwegen wordt nog steeds weergegeven.

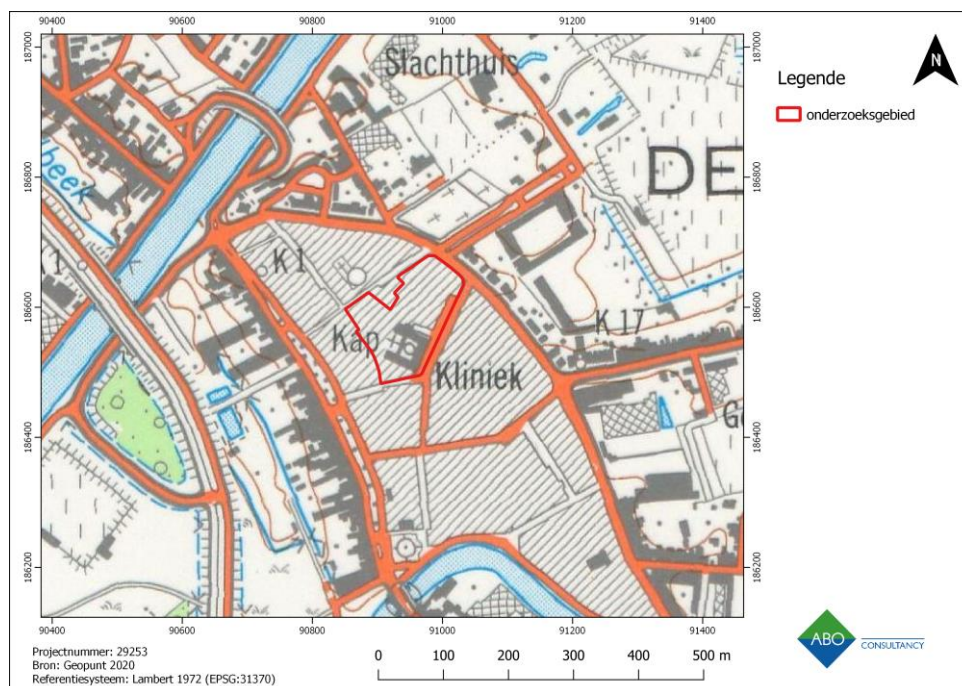
Figuur 29: Poppkaart (1842- 1879) met weergave van het onderzoeksgebied

4.5.7 TOPOGRAFISCHE KAARTEN VAN BELGIË UIT 1939 EN 1981

Op de topografische kaart van 1939 is duidelijk dat er nog amper bebouwing voorkomt ter hoogte van het onderzoeksgebied en dat er nog geen sprake is van het Sint-Vincentius ziekenhuis. In 1981 is nog slechts een bescheiden U-vormige ziekenhuis blok rondom de ziekenhuiskapel aanwezig. De hoogtewaarden ter hoogte van het plangebied zelf zijn moeilijk af te lezen maar bevinden zich vermoedelijk ook tussen de 8 en 9m TAW en zijn bijgevolg niet meer veranderd ten opzichte van vandaag de dag.

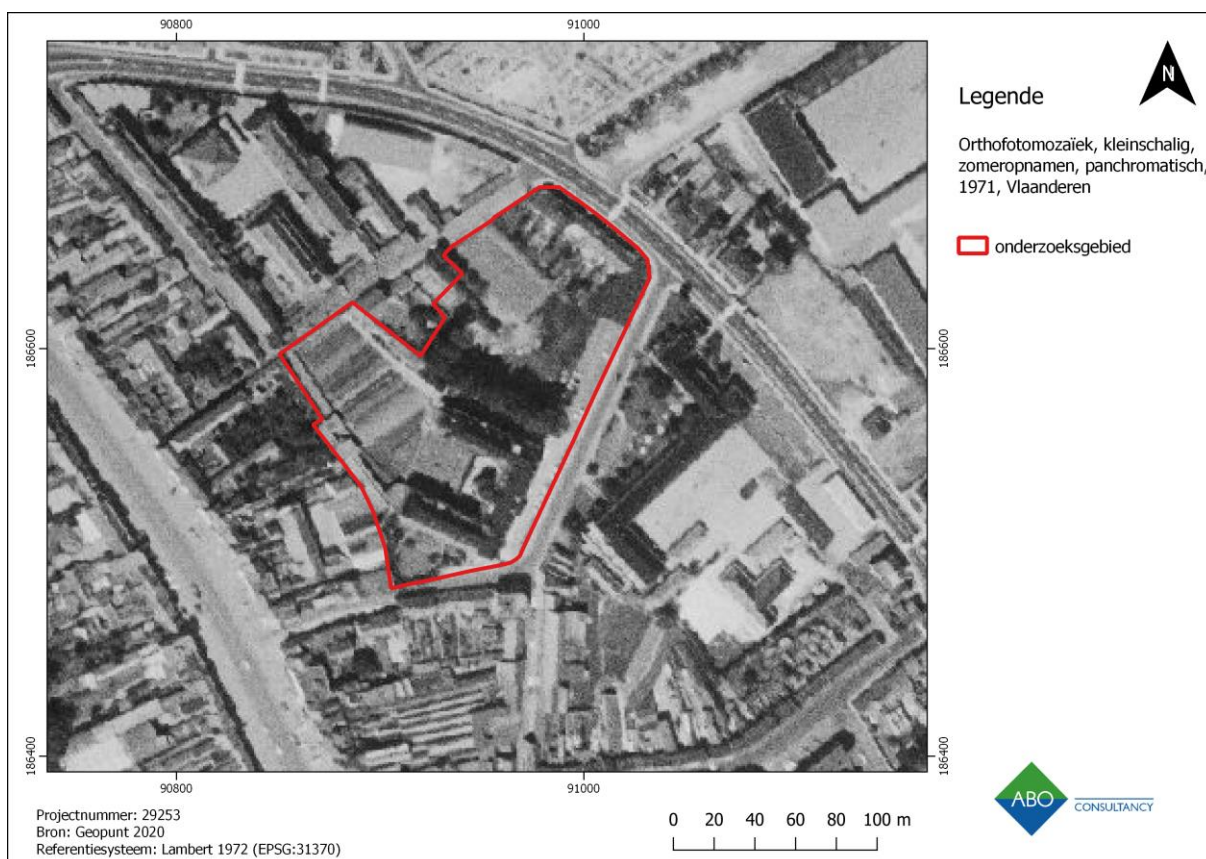
Figuur 30: Topografische kaart van België uit 1939 met aanduiding van het onderzoeksgebied

Figuur 31: Topografische kaart van België uit 1981 met aanduiding van het onderzoeksgebied

4.6 RECENTE LANDSCHAPSVERANDERINGEN

Tussen 1971 en 2003 (Figuur 32, Figuur 33 en Figuur 34) vinden er heel wat veranderingen plaats ter hoogte van het onderzoeksgebied en het ziekenhuis breidt alsmaar uit. Waar in de jaren '70 voornamelijk nog enkel het zuiden van het onderzoeksgebied bebouwd is, komt er in de jaren '80 een centraal gelegen vleugel bij en wordt de bouw voltooid tussen 2000 en 2003.

Figuur 32: Orthofotomozaïek (kleinschalige zomeropname uit 1971) met weergave van het onderzoeksgebied en aanduiding van reeds in de jaren '70 voorkomende vleugel in de groene ovaal

Figuur 33: Orthofotomozaïek (kleinschalige zomeropname uit 1979-1990) met weergave van het onderzoeksgebied

Figuur 34: Orthofotomozaïek uit 2000-2003 (middenschalgige winteropname) met weergave van het onderzoeksgebied

5 BESLUIT

5.1 LANDSCHAPPELIJKE EN ARCHEOLOGISCHE GEGEVENS

Op basis van landschappelijke, archeologische en historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de aard en ouderdom van eventuele archeologische vindplaatsen ter hoogte van het onderzoeksgebied.

Het onderzoeksgebied bevindt zich ter hoogte van de percelen (124/B3 en 82/X) gelegen in de Schutterijstraat 34 te Deinze waarop het Sint-Vincentiusziekenhuis is gelegen. Het plangebied bevindt zich binnen een archeologische zone die gevormd wordt door de historische stadskern van Deinze. De huidige situatie kenmerkt zich door een volgebouwd domein waarop zich naast bebouwing ook voornamelijk verharding bevindt. Enkel in de noordwestelijke hoek, ter hoogte van de achtertuinen van de P.Benoitlaan in het oosten en langs de Ramstraat in het westen bevinden zich nog onverharde, groene zones.

Er wordt binnen het onderzoeksgebied een verwijderen van de huidige containerzone, een aanleg van een nieuwe reeks containers op dezelfde plaats, een aanleg van een septische put, alsook voor het merendeel bovengrondse regen- en vuilwaterafvoer en een infiltratiebekken voorzien. Voorts zal de zone ten noordwesten van de containers waar nu een deel als groenzone in gebruik is, voornamelijk dienen als enerzijds bijkomende ruimte voor containers en anderzijds parkeergelegenheid op waterdoorlatende verharding waarvoor verschillende groene perkjes zullen worden verwijderd. Tenslotte zal de vleugel in het zuidwesten behouden blijven maar zal de interne onderverdeling ervan op een andere manier voorzien worden. Aan deze laatste wijziging komt evenwel geen bodemingreep aan te pas. Samenvattend kan gesteld worden dat de bodemingrepen door de band genomen beperkt zijn, zowel in oppervlakte als in verstoringdiepte. Dit laatste met uitzondering van de diepte van de uitgraving vereist voor het plaatsen van een septische put, maar deze is beperkt in oppervlakte. De bodemingrepen zullen (op de funderingszolen ter hoogte van de containerzone en de septische put na) in reeds geroerde grond plaatsvinden. De bijkomende verstoring als gevolg van de funderingen ter hoogte van de containerzone zijn telkens zeer lokaal en heel erg beperkt in oppervlakte (ca 77m² of 0,4% van totale oppervlakte plangebied) en hetzelfde geldt voor het plaatsen van een septische put (ca 3,7m² of 0,02% van totale oppervlakte plangebied). Daarenboven is ter hoogte van beiden de bovenste halve meter reeds geroerd als gevolg van de aanleg van verharding en het plaatsen van de huidige containers met een onvermijdelijke compactie als gevolg.

Landschappelijk gezien bevindt het onderzoeksgebied zich in een interessante zone. Het onderzoeksgebied situeert zich op een iets hoger gelegen gedeelte (enkele meters hoger dan de gemiddelde TAW-waarde binnen de vallei) vlakbij een bocht in de Leie. Dit maakt dat het plangebied ter hoogte van een aantrekkelijke locatie binnen het landschap is gelegen en verklaart waarom de plek een zekere aantrekkingskracht uitoefende op de mens in het verleden. Hoge en droge gebieden nabij water genereren specifieke biotopen voor zowel fauna als flora en zijn steeds gegeerde uitvalsbasisen geweest. De bodem zou volgens de bodemkaart vergraven zijn door veelvuldige menselijke ingrepen, maar dit is gezien de ouderdom van deze kaart en het feit dat men door bebouwing soms niet in staat was te karteren geen onomstotelijke zekerheid. De kans bestaat dus dat nog de oorspronkelijke in de omgeving voorkomende bodemopbouw (zandleembodems met een verbrokkelde textuur B-horizont zijn en gleyige kleigronden met een reductiehorizont betreffen) voorkomt.

Op de Centrale Archeologische Inventaris komen in de nabije omgeving van het onderzoeksgebied waarden uit voornamelijk de middeleeuwen en eerder uitzonderlijk uit het neolithicum en uit de

ijzertijd of Romeinse periode voor. Het gaat om zowel sporen van bewoning (kelders, houten bebouwing, occupatielagen, waterputten, beerputten, schuren, ...) en begraving (vlakgraven) als om plaatsgebonden erfgoed (klooster, kerk, hospitaal, herberg, site met walgracht). Hierbij ligt zoals reeds aangegeven de nadruk voornamelijk op de volle, late en ook post-middeleeuwen. Er kan gesteld worden dat de kans op de aanwezigheid van archeologische sporen en/of vondsten uit de middeleeuwen reëel is. Ook kunnen restanten uit oudere of jongere periodes bij voorbaat niet uitgesloten worden. Op historische kaarten is op het uiterste zuiden van het plangebied na alvast geen bebouwing zichtbaar.

De vraag is in hoeverre de veelvuldige antropogene bodemingrepen in recente periodes op het terrein dit erfgoed niet in grote mate verstoord hebben en in hoeverre dit nog verder aangetast zal worden tijdens de in oppervlakte en diepte beperkte toekomstige bouwwerkzaamheden. De archeologische verwachting dient bijgevolg bijgesteld te worden naar laag.

5.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

In verband met het archeologisch potentieel, is het van belang de conservatiegraad van de mogelijke sporen, structuren en stratigrafieën nader te bekijken en te onderzoeken. Het is de vraag in welke mate deze bewaard zijn gebleven binnen de grenzen van het onderzoeksgebied. Ondanks de ligging van het plangebied binnen een archeologische zone is de kans op het voorkomen van bewaard archeologisch erfgoed gezien de vele (sub)recente antropogene ingrepen in de vorm van bebouwing en verharding slechts klein. Sinds de bouw van het Sint-Vincentiusziekenhuis in de jaren '50 raakte het onderzoeksgebied immers steeds meer volgebouwd. Voorts is de aard en diepte van de toekomstige bodemingrepen beperkt en zullen deze zo goed als volledig in geroerde grond plaatsvinden. Enkel de funderingszolen ter hoogte van de containerzone en de aanleg van de septische put zullen deels in niet-geroerde grond plaatsvinden. Het gaat evenwel om zeer plaatselijke en in oppervlakte erg beperkte ingrepen die een erg klein en gefragmenteerd archeologisch ruimtelijk kijkvenster zouden bieden.

6 SAMENVATTING

In het kader van de geplande werkzaamheden omtrent het verwijderen en opnieuw aanleggen van een containerzone en bijhorende infrastructuur (riolering, bufferbekken, septische put, verharding) ter hoogte van het Sint-Vincentiusziekenhuis aan de Schutterijstraat te Deinze werd er door ABO nv een bureaustudie uitgevoerd.

Het onderzoeksgebied bevindt zich vlakbij een bocht in de Leie op een iets hoger gedeelte binnen de Leievallei. Er is sprake van een ecologische gradiëntzone wat het tot een aantrekkelijke uitvalsbasis maakt. Het plangebied ligt binnen de historische stadskern van Deinze waarin er met zekerheid occupatie is sinds de middeleeuwen en wellicht ook vroeger al (ijzertijd-Romeinse periode). Rondom het onderzoeksgebied komen veelvuldige sites uit de middeleeuwen voor. Op basis van historisch kaartmateriaal is gebleken dat er tijdens de nieuwe tijd geen bouwactiviteiten ter hoogte van het plangebied plaatsvonden. Het ziekenhuis werd pas opgericht in 1951.

Het voorkomen van bewaard archeologisch erfgoed kan op basis van uitsluitend een bureaustudie niet hard gemaakt noch uitgesloten worden. De archeologische verwachting is evenwel laag gezien het reeds voorkomen van verregaande verstoring over het volledige onderzoeksgebied. Ondanks de ligging van het plangebied binnen een archeologische zone immers is de kans op het voorkomen van bewaard archeologisch erfgoed gezien de vele (sub)recente antropogene ingrepen in de vorm van bebouwing en verharding slechts klein. Sinds de bouw van het Sint-Vincentiusziekenhuis in de jaren '50 raakte het onderzoeksgebied steeds meer volgebouwd. Voorts is de aard en diepte van de toekomstige bodemingrepen eerder beperkt en zullen deze zo goed als volledig in geroerde grond plaatsvinden. Enkel de funderingszolen ter hoogte van de containerzone en de aanleg van de septische put zullen deels in niet-geroerde grond plaatsvinden. Het gaat evenwel om zeer plaatselijke en in oppervlakte erg beperkte ingrepen die een erg klein en gefragmenteerd archeologisch kijkvenster zouden bieden.

Gezien de reeds bestaande hoge verstoringsgraad binnen het plangebied, de beperkte aard en diepte van de toekomstige bodemingrepen, de te fragmentaire aard van een eventueel ruimtelijk kijkvenster en de afweging van de kosten versus de baten van verder archeologisch vooronderzoek, adviseren wij een vrijgave van het plangebied.

7 KWALITEITSCONTROLE EN ONDERTEKENING

Naam	Functie	Handtekening	Datum
Patrick Hambach	General director		26 oktober 2020
Toon Moeskops	Business Unit Manager		26 oktober 2020
Anouk Van der Kelen	Archeoloog/ kwaliteitsverantwoordelijke		26 oktober 2020

8 BIBLIOGRAFIE

8.1 LITERAIRE BRONNEN

Bot B., Vanbrabant E., 2020. Markt 87 (Deinze, Oost-Vlaanderen). Resultaten vooronderzoek met ingreep in de bodem. Ruben Willaert bvba.

Bot B., Willaert A., 2019. Markt 87 (Deinze, Oost-Vlaanderen). Archeologienota. Ruben Willaert bvba.

De Moor G., Lootens M., van de Velde D., Meert L., 1997: Kaartblad 21. Toelichtingen bij de quartairgeologische kaart van België – Vlaams gewest. Ministerie van de Vlaamse gemeenschap, afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie, Brussel.

Van Ranst E & Sys C., 2000, *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaarten van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Laboratorium voor bodemkunde, Universiteit Gent, Gent.

8.2 WEBSITES

<https://www.azstvdeinze.be/nl/over-ons/historiek> (Geraadpleegd op 19-10-2020)

Centrale Archeologische Inventaris: CAI 2020 (Geraadpleegd op 14-10-2020)

Cartesius 2020 (Geraadpleegd op 19-10-2020)

Geopunt Vlaanderen 2020 (Geraadpleegd op 13-10-2020)

Inventaris Onroerend Erfgoed 2020 (Geraadpleegd op 14-10-2020)

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020: Historische stadskern van Deinze
[online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/140018> (Geraadpleegd op 13-10-2020)